

AVFALLSPLAN 2016-2023

KS 14/314

EKERÖ
KOMMUN

Avfallsplan 2016-2023

KS 14/314

Projektledare: Malin Attlin, Avfallsingenjör

Styrgrupp: Jonas Orring, Teknik- och exploateringschef
Johan Hagland, Miljö- och stadsbyggnadschef
Mats Viker, Fastighetschef och VD Ekerö Bostäder

Projektgrupp: Frida Mattila, Avfallsingenjör
Tomas Öhman, Avfallsingenjör
Maria Cassel, Miljöstrateg
Kaspar Fritz, Miljö- och hälsoskyddschef
Jörgen Leander, Miljö- och avfallsbyrån i Mälardalen AB

Sammanfattning

Enligt 80 § avfallsförordningen (2011:927) ska uppgifter i den kommunala avfallsplanen ses över minst vart fjärde år och uppdateras vid behov. Avfallsplanen 2011-2015 för Ekerö kommun har i stort genomförts. Ändrad lagstiftning, ny nationell avfallsplan och nya nationella mål har föranlett att avfallsplanen har bedömts vara i behov av en revidering. Genom avfallsplanen 2016-2023 vill Ekerö kommun skapa förutsättningar för ett långsiktigt arbete inom avfallshanteringen och i riktning mot visionen:

Avfallshanteringen i Ekerö kommun ska bidra till en långsiktig resurshushållning genom att uppkomst av avfall förebyggs och det avfall som uppstår behandlas som en resurs.

Avfallshanteringen ska kännetecknas av god service, kostnadseffektivitet och minimerad påverkan på hälsa och miljö.

Samtal har förts med berörda verksamheter och intressenter för att fastställa mål och åtgärder som bidrar till Ekerö kommuns vision. Mål och åtgärder har därefter grupperats i fyra målområden:

Målområde 1 – God service

Målområde 2 – Förebygga och återanvända

Målområde 3 – Avfall en resurs

Målområde 4 – Minskad påverkan på hälsa och miljö

Exempel på åtgärder för att uppnå avfallsplanens vision handlar om att förbättra informationen om avfallshanteringen i kommunen, införa matavfallsinsamling, utveckla Skå återvinningscentral och utreda om insamling av förpackningar och returpapper. Ytterligare en åtgärd som har stor påverkan på visionen är att utveckla miljöstyrning i avfallstaxan.

Uppföljning av avfallsplanen 2016-2023 kommer årligen att redovisas till kommunstyrelsen och berörda nämnder.

Genomförande av avfallsplanen 2016-2023 bedöms bland annat medföra ökad utsortering av matavfall, förpackningar och returpapper samt ökad materialåtervinning av avfall från Skå återvinningscentral. Åtgärder för att förebygga avfall väntas också inverka på uppkomsten av avfall och på sikt bidra till reducerade avfallsmängder. Åtgärderna i avfallsplanen 2016-2023 förväntas innebära ökade kostnader och behov av personella resurser.

Läsanvisning och ordlista

Avfallsplanen består av ett huvuddokument med tillhörande bilagor. Huvuddokumentet fokuserar på Ekerö kommuns vision, mål och åtgärder samt deras konsekvenser. Bilagorna omfattar nulägesbeskrivning av avfallshanteringen i Ekerö kommun, lagstiftning, strategier samt uppföljning av avfallsplanen 2011-2015.

Avfall	Avfall avser varje föremål eller ämne som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göras sig av med.
Avfallsbehållare	Avfallsbehållare avser sopkärl, underjordsbehållare, container eller annan anordning för uppsamling av kärlavfall. 16 § i Ekerö kommuns avfallsföreskrifter redovisar en sammanställning över vilka avfallsbehållare som är godkända i kommunen.
Deponi	En deponi är ett kontrollerat upplag för avfall som inte avses flyttas, även kallad "soptipp".
Farligt avfall	Farligt avfall avser sådant avfall som har egenskaper som gör att det måste hanteras särskilt för att inte skada levande organismer eller miljön.
Grovavfall	Grovavfall är den del av hushållsavfallet som är så tungt eller skrymmande att det inte är lämpligt att samla in i den vanliga avfallsbehållaren.

Hushållsavfall	Hushållsavfall är avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet. T.ex. på hushållsavfall är städsopor, matavfall, köksavfall, latrin, slam, grovavfall, trädgårdsavfall, elavfall, läkemedelsrester, farligt avfall samt döda mindre sällskapsdjur.
Kärlavfall	Kärlavfall ska endast bestå av restavfall och matavfall och är den del av hushållsavfallet som läggs i den vanliga avfallsbehållaren.
Matavfall	Matavfall består av rester från matberedning och måltider och är biologiskt lättnedbrytbart.
Restavfall	Med restavfall avses innehållet i den vanliga soppåsen, d.v.s. avfall som återstår sedan återvinningsbart avfall sorterats ut.
Återanvändning	En åtgärd som innebär att en produkt eller en komponent kan användas igen för att fylla samma funktion som den ursprungligen var avsedd för.
Återvinning	Bland annat materialåtervinning, energiutvinning, kompostering och annan biologisk omvandling.
Återvinnings-central (ÅVC)	Bemannad central där hushåll kan lämna grovavfall, trädgårdsavfall, elavfall, farligt avfall och annat återvinningsbart avfall.
Återvinnings-station (ÅVS)	Obemannad station för returpapper och förpackningar. Avfallet sorteras i olika behållare av avfallslämnaren.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Läsanvisning	2
Ordlista	2
1 Inledning	4
1.1 Organisation	4
1.2 Samråd	4
2 Vision	6
3 Målområden och åtgärder	7
3.1 Struktur för målområden	7
3.2 Målområden	8
3.2.1 Målområde 1 - God service	9
3.2.2 Målområde 2 - Förebygga och återanvända	11
3.2.3 Målområde 3 - Avfall en resurs	12
3.2.4 Målområde 4 - Minimerad påverkan på hälsa och miljö	15
4 Styrmedel	17
4.1 Avfallsföreskrifter	17
4.2 Avfallstaxa	18

4.3 Information	18
4.4 Tillsyn	19
4.5 Andra styrmedel	19
5 Konsekvenser av mål och åtgärder	20
5.1 Avfallsmängder	20
5.2 Behandlingsbehov	21
5.3 Miljö	21
5.4 Servicenivå	23
5.5 Ekonomi	24
6 Uppföljning	25

Bilagor

- Bilaga 1: Nulägesbeskrivning för Ekerö kommun 2015
- Bilaga 2: Avfallsanläggningar i Ekerö kommun
- Bilaga 3: Nedlagda deponier i Ekerö kommun
- Bilaga 4: Mål och lagstiftning nationellt och inom EU
- Bilaga 5: Lokala mål och strategier i Ekerö kommun
- Bilaga 6: Uppföljning av avfallsplan 2011-2015

1 Inledning

En kommunal avfallsplan är ett planeringsverktyg för att uppnå en god avfallshantering. Ekerö kommuns avfallsplan 2016-2023 är den fjärde avfallsplan som upprättats i kommunen. Tidigare avfallsplan var aktuell under perioden 2011-2015 och har i stort genomförts. Enligt 80 § avfallsförordningen (2011:927) ska uppgifterna i avfallsplanen ses över minst vart fjärde år och uppdateras vid behov. Ändrad lagstiftning, ny nationell avfallsplan och nya nationella mål har föranlett att Ekerö kommuns avfallsplan har bedömts vara i behov av en revidering. Syftet med avfallsplanen 2016-2023 för Ekerö kommun är främst att:

- Ange mål och åtgärder för att bland annat minska avfallets mängd och farlighet samt öka återvinningen av avfall.
- Stötta utvecklingen av avfallshanteringen så att en hållbar utveckling främjas.
- Vara ett verktyg för att kommunicera behov av förändringar av avfallshanteringen för att möta samhällets nya krav inom området.
- Ge en samlad bild av den nuvarande avfallshanteringen.

1.1 Organisation

För kommunövergripande planer och program, som en avfallsplan, ansvarar kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Avfallsplanen 2016-2023 för Ekerö kommun har tagits fram av avfallsverksamheten vid teknik- och exploateringskontoret på uppdrag av kommunstyrelsens arbetsutskott¹. Till arbetet har en styrgrupp och projektgrupp tillsatts. I styrgruppen har cheftjänstemän från de verksamheter som närmast berörs av avfallsplanen medverkat, det vill säga stadsarkitektkontoret, fastighetskontoret samt teknik- och exploateringskontoret. Det praktiska arbetet har utförts av en projektgrupp med representanter från avfallsverksamheten, stadsarkitektkontoret, miljökontoret och konsult. Projektgruppen har gemensamt arbetat fram grunden för avfallsplanen och har under projektet avrapporterat till styrgruppen, som har fattat beslut av strategisk betydelse. Under arbetet har även samtal förts med andra berörda kommunala verksamheter och externa intressenter.

1.2 Samråd

En viktig del i arbetet med avfallsplanen 2016-2023 har varit att samråda om visionen samt mål och åtgärder med berörda aktörer och fånga upp önskemål och erfarenheter utifrån olika perspektiv.

Det har genomförts två idéseminarier om avfallshanteringen i kommunen och avfallsplanens inriktning. Vid seminarierna deltog representanter för fastighetsägare, intresseorganisationer, privata utförare, myndigheter, politiska nämnder och partier samt kommunala verksamheter. Samråd har även genomförts under en

¹ Revidering av avfallsplan och avfallsföreskrifter, KS14/314

näringslivsträff som kommunen anordnat. Synpunkter som har framförts vid seminarierna har diskuterats vidare och bidragit till framtagande av mål och åtgärder.

Figur 1 Illustration av biogasanläggning, Ekerö kommun.

Lagstadgad utställning av avfallsplanen 2016-2023 inleddes med annonsering i lokalpress och som nyhet på kommunens hemsida. Materialet fanns sedan tillgängligt på kommunens hemsida samt i kommunhuset och bibliotek. Utställningen omfattade även utskick till vissa berörda intressenter, såsom kommunala verksamheter, politiska nämnder och styrelser samt politiska partier, närliggande kommuner, Länsstyrelsen och Landstinget i Stockholms län, Förpacknings- och tidningsinsamlingen, intresseorganisationer, behandlingsanläggningar, privata utförare samt större fastighetsägare.

Synpunkter från genomförda samråd och utställning och hur dessa har beaktats har dokumenterats i en särskild samrådsredogörelse.

2 Vision

Kärnan i avfallsplanen är visionen, vilket är den långsiktiga inriktningen för all avfallshantering i Ekerö kommun. Visionen har formulerats vid framtagande av tidigare avfallsplan² och vidareutvecklats i arbetet med avfallsplanen 2016-2023.

Den viktigaste grunden för visionen är EU:s avfallshierarki, som är uppdelad i fem steg för vilken ordning som avfall bör behandlas, se Figur 2. Strävan mot det översta trappsteget är styrande för att minimera uppkomsten av avfall och skapa en hållbar avfallshantering.

Figur 2 EU:s Avfallshierarki – Avfallstrappan (Avfall Sveriges version)

² Avfallsplan 2011-2015, KS 09/149

Visionen har även utarbetats med hänsyn till nationella och regionala mål, strategier och lagstiftning (se bilaga 4) samt lokala mål och strategier i Ekerö kommun (se bilaga 5). Visionen lyder enligt Figur 3 nedan.

VISION

Avfallshanteringen i Ekerö kommun ska bidra till en långsiktig resurshushållning genom att uppkomst av avfall förebyggs och det avfall som uppstår behandlas som en resurs.

Avfallshanteringen ska kännetecknas av god service, kostnadseffektivitet och minimerad påverkan på hälsa och miljö.

Figur 3 Vision för Ekerö kommuns avfallshantering enligt avfallsplan 2016-2023.

3 Målområden

För att underlätta arbetet i riktning mot visionen är den nedbruten i fyra målområden, se illustration i Figur 4. Inom varje målområde finns mål som är mätbara och avses uppnås under planperioden. Utformningen av målområden och dess innehåll har baserats på ett flertal nationella mål och strategier (se bilaga 4). Särskilt viktiga har den nationella avfallsplanen 2012-2017³ och Naturvårdsverkets program för förebyggande av avfall⁴ varit. Även den nationella avfallsutredningen⁵ har bidragit till innehållet.

Figur 4 Målområden i Ekerö kommuns avfallsplan 2016-2023.

³ Från avfallshantering till resurshushållning, Sveriges avfallsplan 2012-2017. Naturvårdsverkets rapport 6502.

⁴ Tillsammans vinner vi på ett giftfritt och resurseffektivt samhälle. Sveriges program för att förebygga avfall 2014-2017. Naturvårdsverket Rapport 0000.

⁵ Mot det hållbara samhället – Resurseffektiv avfallshantering (SOU2012:56)

Tidigare avfallsplan⁶ har använts som underlag, där de åtgärder som fortfarande bedömts vara aktuella har lyfts in eller på olika sätt beaktats vid framtagandet av nya. Hänsyn har också tagits till nuläget i kommunen (se bilaga 1) och den förväntade samhällsutvecklingen. I samband med detta arbete och samråd har fyra viktiga utvecklingsområden identifierats:

- Ett arbete som påbörjades inom ramen för den tidigare avfallsplanen är matavfallsinsamling. Fram till och med 2016 kommer fokus ligga på införandefasen. Därefter följer fortsatt informationsarbete samt arbete med kvalitet och uppföljning.
- Skå återvinningscentral är hjärtat i verksamheten. En ny detaljplan är på gång för området och ett åtgärdsprogram för förbättring av Skå återvinningscentral är på gång. Viktigt utvecklingsområde är också att se över insamling av grovavfall vid fastighet.
- Information om sortering och avfallshantering samt resultatet av återvinning kommer att vara en förutsättning för att målen i avfallsplanen ska kunna nås.
- Service och tillgänglighet är viktiga grundpelare i den kommunala avfallshanteringen.

3.1 Struktur för målområden

Varje målområde omfattar en handlingsplan med åtgärder. Om samtliga åtgärder vidtas förväntas målområdet uppnås och i förlängningen även visionen. För att kunna följa upp om så är

⁶ Avfallsplan 2011-2015, KS 09/149

fallet finns mätbara mål inom respektive målområde. De mätbara målen mäter inte alla delar av ett målområde.

Åtgärderna presenteras i anslutning till det målområde som de närmast kan anses höra till. För varje åtgärd redovisas förslag på fokus med aktiviteter, när åtgärden kan genomföras, en bedömning av resursbehovet och betydelse för måluppfyllelse samt ansvarig kommunal verksamhet. Detta för att säkerställa att åtgärderna genomförs efter att avfallsplanen antagits. Politiskt ansvarig nämnd för de flesta åtgärderna är tekniska nämnden (TN). För enstaka åtgärder ligger ansvaret hos kommunstyrelsen (KS), miljönämnden (MN), barn- och utbildningsnämnden (BUN) samt Ekerö vatten (EV). Merparten av åtgärderna ligger inom teknik- och exploateringskontoret på avfallsverksamhetens ansvarsområde (AV), som presenteras först i varje målområde. Andra kommunala verksamheter som har åtgärder är:

- Miljö- och hälsoskyddskontoret (MHK)
- Stadsarkitektkontoret (Stark)
- Teknik- och exploateringskontoret (TEEx)
 - Exploateringsverksamheten (Ex)
 - Utemiljöverksamheten (Ute)
 - Vägverksamheten (Väg)
- Fastighetskontoret (Fast)

- Matproduktion (Mat)
- Upphandlingsenheten (Upp)
- Roslagsvatten (RV)

Tidplanen har uppskattats av den verksamhet som är ansvarig för åtgärden, utifrån verksamhetens åtaganden och budget. Resursbehovet redovisas och bedöms utifrån om det är rimligt att åtgärden kan rymmas inom ordinarie budget hos ansvarig verksamhet (långt resursbehov) eller om åtgärden inte gör det och kräver förändrade resurser eller investeringar (måttligt eller högt resursbehov). Åtgärdernas betydelse för måluppfyllelse har bedömts utifrån påverkan som åtgärden kan förväntas få på målområdet och de mål som den anknyter till. Betydelse för måluppfyllelse har bedömts utifrån ett tids- och relevansperspektiv. Eftersom samtliga effekter av åtgärderna inte kommer att kunna mätas under planperioden är detta svårbedömt. Se vidare bedömningen av betydelsen för måluppfyllelsen inom respektive målområde i avsnitt 3.2.1 – 3.2.4.

3.2 Målområden och åtgärder

Respektive målområde presenteras med tillhörande mål och åtgärder enligt beskrivning i avsnitt 3.1.

3.2.1 Målområde 1 - God service

Målområde *God service* omfattar god service för den som lämnar avfall och kostnadseffektivitet i avfallsverksamheten. Avfallshanteringen ska vara tillgänglig, lätt att förstå och kännetecknas av enkelhet. Den ska också vara attraktiv och det ska vara lätt att göra rätt.

Mål

- 1.1 Minst 90 % av abonnenterna ska uppleva avfallshanteringen som en god service.⁷

Åtgärder	Fokus	Tidplan	Resursbehov	Betydelse för måluppfyllelse	Ansluter till mål/område	Ansvar
a) Informera om avfallshantering	- Ta fram en kommunikationsplan för avfallsverksamheten - Se över allt informationsmaterial - Uppdatera hemsidan	2017 tas kommunikationsplan fram. Därefter kontinuerligt arbete.	Stort	Nödvändig på lång sikt och avgörande för utvecklingen av avfallsverksamheten.	1 och 1.1 2 och 2.1 3, 3.1, 3.2, 3.3 och 3.5	TN/AV
b) Samarbeta med skola	- Samarbeta med miljöutbildare för skola och förskola - Bereda möjlighet för skolklasser att besöka Skå återvinningscentral	Kontinuerligt	Måttligt	Stor betydelse på lång sikt, eftersom att nästa generations återvinnare engageras.	1 och 1.1 2 3	TN/AV
c) Se över kundhanteringssystem	- Utredda uppgradering av kundhanteringssystem - Utredda tilläggstjänster för kundhanteringssystem, till exempel tömningsregistrering för insamling av kärlavfall och slam	2016-2020	Stort	Nödvändig på kort sikt för att kunna följa upp avfallsverksamheten och utveckla servicen.	1 och 1.1	TN/AV

⁷ Målet mäts via kundenkät vartannat år och baseras på fråga om service. Ligger på 80 % enligt kundenkät utförd i oktober 2013.

Åtgärder	Fokus	Tidplan	Resursbehov	Betydelse för måluppfyllelse	Ansluter till mål/område	Ansvar
d) Förbättra funktion och undersöka tillgänglighet hos befintlig återvinningscentral och omlastningsstation	- Utredda inpasseringssystem - Anpassa bemanning efter behov - Inkludera avfallshantering i detaljplan för Skå Industriområde - Hårdgöra omlastningsstation och säkerställa dagvattenhantering - Utveckla omlastning av kärlavfall - Undersöka mottagandet av verksamhetsavfall (tex. bygg- och rivningsavfall)	2016-2023	Stort	Nödvändig på kort och lång sikt. Avgörande för utvecklingen av avfallsverksamheten.	1 och 1.1 2 3	TN/AV
e) Se över kundtjänsten för slamabonnenter	- Utredda om Ekerö kommun ska ta över kundtjänsten för slamabonnenter	Inför nästa upphandling	Litet	Nödvändig på kort sikt för att fastställa strategi för bästa service mot kund.	1 och 1.1	TN/AV
f) Utredda kostnadseffektiviteten i avfallsverksamheten	- I samband med budgetarbete se över kostnadseffektiviteten i avfallsverksamheten	2016 och därefter årligen	Litet	Stor betydelse på kort och lång sikt för avfallsverksamhetens utveckling.	1 2 3 4	TN/AV
g) Uppdatera "Råd och anvisningar för avfallsutrymmen och transportvägar"	- Ajourhållning av skriften "Råd och anvisningar för avfallsutrymmen och transportvägar"	2016 och därefter vid behov	Litet	Stor betydelse på kort sikt för att kunna informera kring de tekniska förutsättningar som gäller vid avfallshantering.	1 och 1.1 3	TN/AV
h) Reservera mark för framtida avfallsverksamhet	- Använda "Råd och anvisningar för avfallsutrymmen och transportvägar" - Säkerställa att mark och utrymmen reserveras i samband med förtätning av bostadsområden, exploatering och utveckling av områden⁸	Kontinuerligt	Litet	Nödvändig på lång sikt, för att säkerställa att plats finns för insamling och hantering av avfall i kommunen.	1 och 1.1 3.1 och 3.2 4	KS/ Stark

⁸ Riktvärde: Vid detaljplaner med bostäder i flerbiljshus (inkluderar även radhus och kedjehus) ska avfallshantering med hämtning av kärlavfall och källsortering planeras för i gemensamma lättillgängliga utrymmen.

3.2.2 Målområde 2 - Förebygga och återanvända

Målområde *Förebygga och återanvända* omfattar avfallsminimering i alla led genom resurshushållning och återanvändning. Avfall förebyggs genom information och möjlighet till återanvändning. Förhoppningen är att fler produkter lämnas till återanvändning och invånarna i Ekerö kommun väljer begagnat framför nytt.

Mål

2.1 Mängden insamlat avfall per invånare och år ska minska jämfört med 2014.⁹

Åtgärder	Fokus	Tidplan	Resursbehov	Betydelse för måloppfyllelse	Ansluter till mål/område	Ansvar
a) Informera om återanvändning och resurshushållning	- Information i samband med annan information - Medverka i olika kampanjer	Kontinuerligt	Litet	Stor betydelse på lång sikt för att bidra till beteendeförändring.	2 och 2.1	TN/AV
b) Vidareutveckla konceptet återbruk	- Utveckla "Återbruket" på Skå återvinningscentral - Utveckla klädinsamling - Utredda fler återbruk	2018-2023	Måttligt	Stor betydelse på kort och lång sikt. Viktigt att kommunen tillhandahåller system för återanvändning.	1 och 1.1 2 och 2.1	TN/AV
c) Minska mängden matsvinn	- Genomföra projekt inom kommunala verksamheter avseende minskat matsvinn	2016-2023	Måttligt	Stor betydelse på kort och lång sikt, eftersom att nästa generations återvinnare engageras.	2 och 2.1	BUN/Mat
d) Ställa miljökrav i upphandlingar	- Tydliggöra att arbete med förebyggande av avfall är viktigt vid upphandlingar där det är möjligt	Kontinuerligt	Litet	Stor betydelse på lång sikt.	2	KS/Upp

⁹ Baseras på statistik från Årsredovisning, Insamling – generellt, Mängd insamlat hushållsavfall exkl. slam (kg/person) i Avfallweb och var 549 kg/person 2014.

3.2.3 Målområde 3 - Avfall en resurs

Målområdet *Avfall en resurs* innebär att avfallet är rätt sorterat och kan därför behandlas efter sina egenskaper. Detta bidrar till god resurshushållning och kostnadseffektivitet i avfallsverksamheten.

Mål

- 3.1 Mängden felsorterat avfall, till exempel grovavfall, förpackningar och returpapper, i kärlavfallet per hushåll och vecka ska minska jämfört med 2012 års nivå.¹⁰
- 3.2 Insamlingsgraden av förpackningar och returpapper ska senast 2020 minst motsvara lagstiftade målnivåer för materialåtervinning.¹¹
- 3.3 År 2023 ska minst 80 % av insamlat matavfall från hushåll och verksamheter skickas till biologisk behandling.¹²
- 3.4 Insamlat matavfall i den gröna påsen ska uppnå en renhetsgrad på 97 %.¹³
- 3.5 Andelen avfall från återvinningscentralen som behandlas genom deponering ska uppgå till max 5 % av total insamlad avfallsmängd vid återvinningscentralen årligen.¹⁴

¹⁰ Följs upp med hjälp av plockanalys vartannat år med start 2016. Senaste plockanalysen genomfördes 2012 och utgör basår. 2012 var mängden grovavfall 1,5 kg/hushåll och vecka, förpackningar och returpapper 2,2 kg/hushåll.

¹¹ Insamlingsgraden av förpackningar och returpapper beräknas utifrån andelar av respektive fraktion i kärlavfallet enligt plockanalyser, insamlad mängd kärlavfall och insamlad mängd förpackningar och returpapper enligt FTI. Lagstiftade målnivåer för materialutnyttjande till 2020: pappersförpackningar 65 %, glasförpackningar 70 %, metallförpackningar 90 %, plastförpackningar 30 % och returpapper 65 %. Notera att den mängd som beräknas för Ekerö beskriver den insamlade mängden från hushåll och verksamheter, medan målet avser slutgiltig materialåtervinning för hela landet.

¹² Total mängd insamlat matavfall (i gröna påsen och i restavfallet) jämförs med mängden insamlat matavfall i gröna påsen, genom plockanalys och statistikkörningar i den optiska sorteringsanläggningen. Delmål för detta är att år 2020 ska minst 50 % av matavfall från hushåll och verksamheter samlas in för biologisk behandling.

¹³ Mäts genom plockanalys på gröna påsen.

¹⁴ Mängden deponerat avfall från Skå återvinningscentral uppgår idag till 20 vikt-% av grovavfallet som samlas in. Vid väl fungerande system går mindre än 5 vikt-% till deponering.

Åtgärd	Fokus	Tidplan	Resursbehov	Betydelse för måluppfyllelse	Ansluter till mål/område	Ansvar
a) Se över fastighetsnära insamling av grovavfall	- Undersöka möjligheten till ökad för- och eftersortering	2016	Stort	Nödvändig på kort och lång sikt, för att kunna utveckla insamlingen av grovavfall och öka mängden avfall som materialåtervinns.	1 3 och 3.1	TN/AV
b) Införa matavfallsinsamling	- Fullfölja införandet av matavfallsinsamling - Informera om vikten av att sortera rätt - Utredda omlastning kärlavfall - Arbeta med att säkerställa kvaliteten på insamlat matavfall - Uppföljning av matavfallsinsamling	2015-2016 fullföljs införandet, därefter kontinuerligt arbete, som en del av driften.	Stort	Mycket viktigt på kort sikt, för att öka medvetenheten hos invånare, minimera miljöpåverkan från kärlavfall och bidra till ett slutet kretslopp.	1 och 1.1 3, 3.3 och 3.4	TN/AV
c) Införa differentierad avfallstaxa	- Utveckla miljöstyrning i avfallstaxan	2016-2017 och därefter kontinuerligt	Litet	Nödvändigt verktyg för att kunna uppnå högre utsortering och minimerade avfallsmängder.	2 och 2.1 3, 3.1, 3.2, 3.3 och 3.4 4	TN/AV
d) Se över bonus/malus system	- Utredda möjlighet till bonus/malus system på återvinningscentralen för att öka fraktionernas renhet	I nästa upphandling	Litet	Stor betydelse på kort sikt för att minska mängden deponerat avfall.	3.5	TN/AV
e) Utredda insamling av förpackningar och returpapper	- Utveckla insamlingen av förpackningar och tidningar (fler och rena återvinningsstationer) - Utredda fastighetsnära insamling (insamling som sker på eller i direkt anslutning till den fastighet där avfallet uppkommit) ¹⁵ - Gott samarbete med FTI AB	Kontinuerligt arbete, men utredning senast 2018	Stort	Nödvändigt på kort sikt att förbättra insamlingen av förpackningar och returpapper. Nödvändigt på lång sikt, om kommunen får ansvar för insamlingen. Öppnar upp för möjligheten att öka materialåtervinning.	1 och 1.1 3 och 3.2	TN/AV

¹⁵ Beror på om kommunerna får ansvaret för insamling av förpackningar och returpapper.

Åtgärd	Fokus	Tidplan	Resursbehov	Betydelse för måluppfyllelse	Ansluter till mål/område	Ansvar
f) Utveckla fraktionsindelning på Skå återvinningscentral	- Se över textil-, plast-, fett- och gipsfraktion med flera	2017-2020	Måttligt	Stor betydelse för utvecklingen av återvinningecentralen och minska mängden felsorterat avfall.	1 och 1.1 2 och 2.1 3.5	TN/AV
g) Återföra näringsämnen från små avloppsanläggningar till produktiv åkermark	- Ställa krav i upphandling på att näringsämnen ur utsorterade fraktioner från små avloppsanläggningar ska återföras till produktiv åkermark i så lång utsträckning som möjligt	I nästa upphandling och kontinuerligt	Litet	Stor betydelse på lång sikt, för att säkerställa en resurseffektiv avfallshantering som minimerar påverkan på miljön.	3 4	TN/AV
h) Se över fastighetsnära insamling av trädgårdsavfall	- Undersöka möjligheten till fastighetsnära insamling av trädgårdsavfall	Inför nästa upphandling	Litet	Betydelse för att säkerställa en resurseffektiv avfallshantering.	1 3	TN/AV
i) Införa källsortering i kommunens egna verksamheter	- Möjliggöra källsortering i kommunens egna verksamheter	2016-2020	Måttligt	Stor betydelse på kort sikt, för att visa på goda exempel från kommunen och att de kommunala verksamheterna går före i utvecklingen.	3 och 3.1	TN/Fast
j) Undersöka plats för upplag av schaktmassor	- Undersöka var i kommunen schaktmassor från Ekerö kommun och koncernens markarbeten kan placeras.	2016	Litet	Stor betydelse för byggprojekten i kommunen.	3 4	TN/Ex
k) Se över insamlingsplatser för toalettavfall från småbåtar	- Utredda insamlingsplatser för toalettavfall från småbåtar.	2016	Litet	Betydelse för att minska miljöpåverkan från avloppsvatten.	3	TN/Ex
l) Ta fram rutin för hantering av avfall som uppkommer inom kommunens egna verksamheter	- Ta fram rutin och strategi för hur t.ex. bygg- och rivningsavfall, schaktmassor, sopsand ska omhändertas inom kommunens egna verksamheter..	2016-2020	Litet	Betydelse för att säkerställa en resurseffektiv avfallshantering.	3 4	TN/Ex

Åtgärd	Fokus	Tidplan	Resursbehov	Betydelse för måluppfyllelse	Ansluter till mål/område	Ansvar
m) Återföra näringsämnen i avloppsslam till produktiv åkermark	- Avloppsslam ska återföras till produktiv åkermark i så lång utsträckning som möjligt.	Kontinuerligt	Litet	Stor betydelse på lång sikt, för att säkerställa en resurseffektiv avfallshantering som minimerar påverkan på miljön.	3 4	EV/RV

3.2.4 Målområde 4 - Minimerad påverkan på hälsa och miljö

Målområdet *Minimerad påverkan på hälsa och miljö* omfattar att minska avfallets och avfallshanteringens farlighet samt att skapa goda förhållanden för den som hämtar och tar emot avfall. Även minskad nedskräpning bidrar till minskad miljöpåverkan.

Mål

- 4.1 Mängden farligt avfall och elavfall i kärlavfallet, per hushåll och vecka, ska minska jämfört med 2012 års nivå.¹⁶
- 4.2 Antalet installerade sopkorgar på allmän plats ska öka från och med 2014.¹⁷

Åtgärd	Fokus	Tidplan	Resursbehov	Betydelse för måluppfyllelse	Ansluter till mål/område	Ansvar
a) Utveckla insamling av farligt avfall	- Genomföra specifik informationsinsats om kommunens Miljöbox och farligt avfall - Inventera och utveckla insamling av farligt avfall från flerbostadshus/föreningar - Utredda mindre uppsamlingsplatser	2018-2020	Måttligt	Nödvändigt på kort och lång sikt för att minska miljöpåverkan från farligt avfall som inte samlas in. Innebär även en förbättrad service.	3 och 3.1 4 och 4.1	TN/AV
b) Ställa krav på förnybara drivmedel	- Vid upphandling av driftentreprenad ställa krav på förnybara drivmedel för fordon	I nästa upphandling	Litet	Betydelse för målområdet i stort.	4	TN/AV

¹⁶ Följs upp med hjälp av plockanalys vartannat år med start 2016. Senaste plockanalysen genomfördes 2012 och utgör basår. 2012 var mängden farligt avfall 0,024 kg/hushåll och vecka samt elavfall (inkl. batterier) var 0,05 kg/hushåll och vecka.

¹⁷ Utemiljö har antalet sopkorgar definierat i skötselavtalet (TFU11), 2014 fanns det 140 st sopkorgar.

Åtgärd	Fokus	Tidplan	Resursbehov	Betydelse för måluppfyllelse	Ansluter till mål/område	Ansvar
c) Utbilda insamlings- och hanteringspersonal	- Ställa krav på regelbunden utbildning inom avfallshantering och miljö i nästa upphandling	I nästa upphandling	Litet	Betydelse för målområdet i stort.	1 4 och 4.1	TN/AV
d) Förbättra arbetsmiljö för avfallspersonal	- Samverka med privata utförare - Säkerställa god tillgänglighet hos nya små avlopp genom samarbete med Miljökontoret	Kontinuerligt	Litet	Betydelse för målområdet i stort. Bidrar till bättre service.	1 4	TN/AV
e) Arbeta för att minska nedskräpning	- Installera fler sopkorgar - Rationalisering av sopkorgar	Kontinuerligt	Litet	Stor betydelse på kort sikt, för att öka tillgängligheten och minska miljöpåverkan genom minskad nedskräpning.	1 4 och 4.2	TN/Ute
f) Undersöka plats för snö- och grusupplag	- Undersöka var i Ekerö kommun snö- och grusupplag kan lokaliseras	2017	Måttligt	Stor betydelse för vägverksamheten i kommunen.	4	TN/Väg
g) Utredda tankstation för biogas	- Utredda möjlighet till tankstation för biogas i Ekerö kommun - Samordnas med energiplan	2018-2020	Litet	Stor betydelse på långsikt för matavfallsinsamling, invånarna kan ta del av kretsloppet.	4	TN/Ex
h) Inventera nedlagda deponier	- Inventera och riskbedöma nedlagda deponier	2018-2022	Litet	Betydelse på lång sikt, för att öka kunskapen om förorenade områden i Ekerö kommun.	4	KS/MHK
i) Beakta farligt avfall hos företag	- Vid tillsyn av företag särskilt beakta hanteringen av farligt avfall	Kontinuerligt	Litet	Nödvändigt på kort och lång sikt för att minska miljöpåverkan från farligt avfall som inte samlas in på korrekt sätt.	3.1 4 och 4.1	MN/MHK
j) Uppströmsarbete för arbete med slam	- Informationsinsats i samarbete med kommunen	2018	Litet	Stor betydelse på lång sikt för att förbättra slamkvaliteten och öka spridningen av slam på produktiv åkermark.	1 och 1.1 3 4	EV/RV

4 Styrmedel

För att uppnå visionen och målen i avfallsplanen 2016-2023 samt löpande bidra till att avfallshanteringen fungerar i Ekerö kommun behöver alla åtgärder genomföras. Det finns flera styrmedel som kan användas som verktyg i arbetet. Bäst resultat uppnås när olika styrmedel samverkar. Viktigt är också att ansvarig för respektive åtgärd arbetar in åtgärden i egna måldokument.

Figur 5 Illustration av tankstation (möjligen med biogas), Ekerö kommun.

4.1 Avfallsföreskrifter

Ett av de styrmedlen som kommunen främst kan använda sig av för att reglera avfallshanteringen lokalt är via avfallsföreskrifterna. Det är ett bindande dokument där förutsättningarna för den kommunala avfallshanteringen regleras. Enligt miljöbalken ska alla kommuner ha avfallsföreskrifter som beslutas av kommunfullmäktige. Eftersom det kommunala ansvaret är begränsat till hushållsavfall är föreskrifterna främst riktade till alla som ger upphov till hushållsavfall.

I avfallsföreskrifterna anges bland annat hur avfallet ska sorteras, vilka fraktioner som hämtas vid fastigheten och vilka som måste föras till speciella avlämningsplatser samt hur ofta avfall hämtas vid fastigheter. Detta påverkar målområde 3 – *Avfall en resurs*, där rätt sortering av avfallet är en förutsättning för att avfallet ska kunna behandlas efter sina egenskaper. Ett exempel på detta är insamlingssystemet för matavfall, som för att kunna tillämpas i kommunen måste tydliggöras i avfallsföreskrifterna.

Vanligtvis utformas avfallsföreskrifterna också för att skapa förutsättningar för bra arbetsmiljö för alla som yrkesmässigt hanterar avfall. Målområde 4 – *Minimerad påverkan på hälsa och miljö* berörs av detta.

4.2 Avfallstaxa

Finansieringen av avfallshanteringen i Ekerö kommun sker genom avgifter som abonnenterna betalar. För kommunala avfallstaxor ska självkostnads- och likställighetsprinciperna tillämpas. Självkostnadsprincipen innebär att avgifterna inte får vara högre än att de nödvändiga kostnaderna för verksamheten täcks. Likställighetsprincipen säger att kommunerna ska behandla sina invånare lika om det inte finns sakliga skäl till att inte göra det. En kommun kan således inte ha olika avgifter för samma tjänst i olika kommundelar. Däremot kan kommunen ha taxor som är anpassade till variationer i serviceutbudet. En viktig princip är att avgifter får tas ut på ett sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering främjas. Detta innebär att avfallstaxan kan utformas på ett sätt som främjar uppfyllandet av avfallsplanens vision och mål.

Taxan är ett viktigt ekonomiskt styrmedel för att påverka fastighetsägares och verksamhetsutövers val av avfallslösning, genom att standardabonnemang presenteras. Matavfallsinsamling (målområde 3 – *Avfall en resurs*) är en åtgärd där avfallstaxan kan användas som ett styrmedel för att öka användandet av insamlingssystemet om den frivilliga anslutningen till insamlingen inte får önskad effekt.

För Ekerö kommun är det viktigt att taxan är enkel och lätt att förstå. Fastighetsägare och verksamhetsutövare bör enkelt kunna förstå vilka val de kan göra och vilka konsekvenser det får på

servicenivå, närmiljö och kostnader. Detta grundar sig på målområde 1 – *God service*, där enkelhet för avfallslämnaren är centralt.

4.3 Information

För att nå avfallsplanens vision krävs ett effektivt och medvetet informations- och kommunikationsarbete. Ekerö kommun har som målsättning att öka kunskapen om avfallshantering och dess miljöpåverkan för att därigenom nå en del av målen i avfallsplanen 2016-2023. I alla målområden, framförallt målområde 1 – *God service*, finns ett tydligt fokus på information. Framtagande av en kommunikationsplan samt att göra informationen lättillgänglig och enkel att förstå är grundpelare i detta arbete.

I första hand kommer riktad information att förbättras och utvecklas. Till skillnad från den övergripande informationen, som främst beskriver helheten och sammanhangen inom avfallsområdet, är den riktade informationen mer detaljerad och specifik. Den används för att bidra till förbättrad sortering i hushållen samt på återvinningscentraler och återvinningsstationer. Den kan också bestå av riktad information till enbart den specifika grupp som berörs. Ett exempel är avisering till fastighetsägare om tidpunkt för slamtömning eller förändrad tömningsdag av kärlavfall.

4.4 Tillsyn

Tillsyn är ett viktigt verktyg för att påverka hanteringen av avfall som inte omfattas av kommunalt ansvar, som till exempel verksamhetsavfall. Det handlar framförallt om tillsyn av att lagstiftningen följs. En felaktig hantering av avfall kan inte bara vara ett stort resursslöseri, utan också ett miljöproblem som kan leda till olägenheter för både hälsa och miljö.

I Ekerö kommun utövar miljönämnden tillsyn enligt miljöbalken över avfallshanteringen för hushåll och företag. Den uppsökande tillsynen inriktas i första hand på hur yrkesmässiga miljöfarliga verksamheter hanterar sitt avfall men också andra verksamheter såsom skolor, förskolor, restauranger och butiker. Områden som kan granskas är bland annat hur sortering sker, att förvaring av såväl icke farligt avfall som farligt avfall sker på ett betryggande sätt, att företagen jobbar med att minska uppkomsten av avfall samt att verksamheterna sköter de journaler och anteckningar som krävs för att visa hur de hanterar sitt avfall. Kontroll av transportdokumentation vid transporter av farligt avfall är också viktigt. I målområde 4 - *Minimerad påverkan på hälsa och miljö* finns åtgärder kopplade till miljönämndens tillsynsarbete.

I nämndens tillsynsansvar ingår också kontroll av avfallsanläggningar, som Skå återvinningscentral, handläggning av klagomål om nedskräpning och annan hantering av avfall. Klagomål kan handla om allt från skrotbilar i naturen till missnöje med lukt från hemkompostbehållare.

4.5 Andra styrmedel

Det finns även andra styrmedel, som kan bidra till att avfallsplanens mål nås, såsom upphandlingar och fysisk planering.

Ekerö kommun gör inköp av varor och tjänster via offentlig upphandling. Genom att ställa krav på till exempel kvalitet, miljöprestanda och förebyggande av avfall kan upphandlingar utgöra ett betydande styrmedel. Detta visas tydligt i alla målområden, där upphandling finns med som fokus i flera åtgärder. Upphandling påverkar också avfallsverksamheten specifikt eftersom att all insamling och behandling utförs på entreprenad av privata utförare. I samband med varje ny upphandling finns möjlighet att genomföra större förändringar och att ställa krav.

Fysisk planering kan också utgöra ett styrmedel. Avfallsverksamheten och stadsarkitektkontoret har utvecklat ett samarbete då det finns tydliga kopplingar mellan avfallsföreskrifter och fysisk planering, vilket återspeglas i målområde 1 – *God service*. Detaljplanering och bygglov ska ta hänsyn till avfallshantering, till exempel genom att möjliggöra placering av återvinningsstationer och säkerställa framkomlighet för avfallsfordon och hämtningspersonal.

5 Konsekvenser av mål och åtgärder

En översiktlig prognos för utvecklingen av de huvudsakliga flödena av avfall som omfattas av kommunalt ansvar respektive producentansvar fram till 2023 har tagits fram i samband med arbetet med avfallsplanen. Konsekvensbedömningen har baserats på avfallsmängder 2014, förväntad befolkningsutveckling och avfallsplanens åtgärder.

Den huvudsakliga konsekvensen av avfallsplanen 2016-2023 är att visionen på lång sikt uppnås. Det kommer att få följder både för avfallsmängder och behandlingsbehov samt för miljö, servicenivå och avfallsverksamhetens ekonomi.

5.1 Avfallsmängder

Den totala mängden kärlavfall samt förpackningar och returpapper i Ekerö kommun bedöms öka med i storleksordningen 40 procent från 2014 (8 000 ton) till 2023 (11 500 ton). Ökningen baseras på att avfallsgenereringen per hushåll antas öka med 2 procent per år samt att antalet invånare i kommunen enligt gällande befolkningsprognos väntas öka med 4 500 personer under perioden. Den mängd matavfall som under de närmaste åren är praktisk möjlig att samla in har uppskattats till 1 700 ton/år. Den insamlade mängden väntas öka till 2 500 ton mot slutet av perioden, när insamlingssystemet är infört och har blivit standard i kommunen.

Hur insamlingen av matavfall och andra fraktioner kommer att utvecklas är svårt att bedöma. Om de lagstiftade målnivåerna beträffande materialåtervinning av förpackningar och returpapper uppnås kan mängden kärlavfall mot slutet av planperioden minska med 1 000 ton/år räknat på nuvarande avfallsmängder.

Effekten av åtgärder för förebyggande av avfall (målområde 2 – *Förebygga och återanvända*) har inte beaktats i denna prognos, då den förväntas komma på längre sikt. Däremot kommer förebyggande åtgärder beträffande exempelvis matsvinn ge pedagogiska effekter på avfallsmängderna som helhet, även om betydelsen för de insamlade matavfallsmängderna bedöms vara begränsad. Om den prognostiserade ökningen av avfallsmängder per hushåll uteblir skulle det kunna innebära att den totala mängden matavfall, restavfall, förpackningar och returpapper ökar med 17 procent i stället för drygt 40 procent enligt prognosen för 2023.

Effekterna av förebyggande av avfall och utveckling av "Återbruket" på de totala mängderna grovavfall till återvinning som tas emot vid återvinningscentralen bedöms vara begränsade under planperioden. Även dessa åtgärder kan ge viktiga miljöpedagogiska signaler och på längre sikt inverka på avfallsmängderna.

Om avfallsplanens åtgärder avseende grovavfall ger önskat resultat ökar återvinningen och mängden grovavfall till deponi från återvinningscentralen minskar med 75 procent eller 850 ton/år

räknat på nuvarande avfallsmängder. Genomförande av åtgärder på Skå återvinningscentral kan även väntas medföra att andra avfallsflöden flyttas uppåt i avfallshierarkin, genom att exempelvis mängden avfall till förbränning minskar till förmån för materialåtervinning. Prognos för de samlade mängderna grovavfall har inte tagits fram i denna avfallsplan, eftersom att insamling av grovavfall ska ses över och utvecklas enligt målområde 3 – *Avfall en resurs*.

Mängden slam bedöms minska något, i den takt som kommunalt vatten och avlopp byggs ut. Mängden slam i Ekerö kommun bedöms minska med i storleksordningen 20 procent från 2014 (15 000 ton) till 2023 (12 000 ton).

5.2 Behandlingsbehov

Behandlingsbehovet väntas öka till följd av befolkningsökning. Förmodligen minskar dock behandlingsbehovet för restavfallet när insamling av matavfall införs och kan minska ytterligare om utsorteringen av förpackningar och returpapper förbättras. Trots en relativt stor minskning av andelen kärlavfall kommer det totala behandlingsbehovet med avseende på förbränning endast minska något då betydande mängder till förbränning även kommer från återvinningscentralen. Andelen avfall till förbränning bedöms öka något, till följd av att deponifraktionen eventuellt minskar.

Behovet av biologisk behandling kan till följd av införande av insamlingssystem för matavfall väntas öka ytterligare. Annat avfall

som behandlas biologiskt är trädgårdsavfall som tas emot vid Skå återvinningscentral och som behandlas genom kompostering. Prognos för mängden avfall till biologisk behandling från återvinningscentralen har ej tagits fram i denna avfallsplan.

5.3 Miljö

Ekerö kommun har inte genomfört en fullständig miljökonsekvensbeskrivning för avfallsplanen 2016-2023. Den behovsbedömning, som utreder behovet av en miljökonsekvensbeskrivning utifrån kraven i miljöbalken och dess förordningar visar att genomförande av de åtgärder som avfallsplanen föreslår inte kommer att medföra betydande miljöpåverkan. Behovet av en miljökonsekvensbeskrivning anses därmed vara litet och det föreligger då ingen skyldighet enligt lagstiftningen att upprätta en sådan.

Bedömning utifrån visionen och målområdena är att planen har övervägande positiva miljö- och hälsoeffekter samt ligger i linje med de nationella miljökvalitetsmålen. I Ekerö kommun finns tre tillståndspliktiga anläggningar; Ekebyhovs avloppsreningsverk, Skå deponi och Wiggeby Jordbruk, som enligt förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar innebär betydande miljöpåverkan om avfallsplanen anger förutsättningar för kommande tillstånd för dessa verksamheter. De mål och åtgärder som föreslås i avfallsplanen, och som berör dessa verksamheter, bedöms dock inte påverka förutsättningarna för kommande tillstånd. De åtgärder som föreslås för utveckling av befintlig

återvinningscentral är inte heller av sådan art att de omfattas av kriterierna för betydande miljöpåverkan. I avsnittet nedan följer dock en översiktlig analys av de miljökonsekvenser som väntas följas av avfallsplanens genomförande.

Stora delar av Ekerö kommun ligger inom Östra Mälarens vattenskyddsområde¹⁸, vars syfte är att bevara en god kvalitet på råvattnet för ytvattentäkterna inom Östra Mälaren. För detta finns skyddsföreskrifter som syftar till att reglera och förhindra sådana verksamheter, hanteringar och åtgärder som kan medföra risk för vattenföroreningar och negativ påverkan på råvattenkvaliteten. Avfallsplanen 2016-2023 följer dessa föreskrifter och beräknas bidra till överlag förbättrad miljöpåverkan.

Många av avfallsplanens åtgärder syftar till bättre miljö, genom exempelvis ökad resurshushållning, bättre sortering och minskad miljöpåverkan från avfallshanteringen. Exempel på åtgärder som är särskilt viktiga från miljösynpunkt är förbättrad information, matavfallsinsamling, förbättrad sortering på återvinningscentralen, förbättrad insamling av farligt avfall och grovavfall samt förebyggande av avfall och miljökrav i upphandlingar.

Bland åtgärderna finns också flera utredningar som kan leda till insatser för minskad miljöpåverkan inom följande områden:

- Hämtning av grovavfall vid fastighet

- Insamling av förpackningar och returpapper
- Etablering av biogastankställe i kommunen
- Lokalisering av snö- och grusupplag
- Hantering av schaktmassor
- Inventering av nedlagda deponier

Figur 6 Illustration av närmiljön i Ekerö kommun, Ekerö kommun.

¹⁸ Vattenskyddsområde med föreskrifter för ytvattentäkter vid Lovö, Norsborg, Görveln och Skytteholm inom Östra Mälaren, Stockholms Län. Beslut 5210-2001-65713

Utfallet av dessa åtgärder kan ej förutsägas varför miljökonsekvenserna av dessa, i dagsläget, är svåra att bedöma. Inventering av nedlagda deponier som leder till åtgärder kan ge stora positiva miljöeffekter. Eftersom att deponerat avfall, genom läckage av lakvatten, kan sprida föroreningar till mark och vatten. Informationsinsatserna syftar till att förändra beteenden, exempelvis för att uppnå en ökad återanvändning och källsortering. Det tar lång tid att förändra beteenden men även om den positiva miljöpåverkan under de år som denna avfallsplan genomförs är måttlig, kan effekten på längre sikt bli mycket stor.

Åtgärder som bedöms bidra till stor miljönytta är främst insamling av matavfall och förbättrad insamling av farligt avfall. Utveckling av insamling av farligt avfall kan bidra till en ökad insamlingsgrad och minskad felsortering, vilket är mycket positivt ur miljösynpunkt. Ett målområde som på lång sikt kan medföra stor positiv miljöpåverkan bedöms vara målområde 2 – *Förebygga och återanvända*. Genom att undvika att avfall uppstår får vi en bättre hushållning av naturresurser, minskade utsläpp och minskad energiförbrukning, och därmed en minskad miljöpåverkan.

Samtliga åtgärder syftar till positiv miljöpåverkan, men kan även medföra vissa negativa effekter. Införandet av matavfallsinsamling kan leda till ökade transporter till följd av att komprimeringen i insamlingsfordon och containrar måste begränsas för att möjliggöra optisk sortering och minska risken för att påsar går sönder. Även eventuell fastighetsnära insamling kan

öka transporterna. Den miljöpåverkan som ökningen av transporter kan medföra kan motverkas genom att krav ställs på användning av förnybara bränslen vid upphandling av transporter. Den vägs också upp av de positiva effekter som åtgärderna bidrar till.

5.4 Servicenivå

För att avfallsplanens mål om förbättrad sortering av avfall till återvinning och återanvändning ska kunna nås krävs en god service, där samtliga målområden i avfallsplanen är av betydelse:

- Målområde 1 – God service: Förbättrad information, med syfte att underlätta för avfallslämnare att sortera och lämna avfall. Förbättrad mottagning av avfall vid återvinningscentralen. Planering för framtida avfallshantering genom att reservera mark.
- Målområde 2 – Förebygga och återanvända: Utveckling av återbruk och klädinsamling.
- Målområde 3 – Avfall en resurs: Införande av matavfallsinsamling, vilket innebär en ökad service för de hushåll som önskar sortera ut matavfall. Utredning om insamling av förpackningar och returpapper, där fastighetsnära insamling kan vara ett av flera alternativ. Utredning om hämtning av grovavfall.
- Målområde 4 – Minimerad påverkan på hälsa och miljö: Utveckla och informera om insamling av farligt avfall.

Redan idag finns möjligheter till ökad service genom exempelvis olika budningstjänster och personer som behöver särskilt stöd kan efter bedömning få hjälp av hemtjänsten med att bära ut och sortera avfall.

5.5 Ekonomi

För att målen i avfallsplanen 2016-2023 ska kunna nås kommer ett antal åtgärder och investeringar att behöva genomföras. Alla förändringar är på olika sätt av betydelse för ekonomin inom i första hand kommunens avfallsverksamhet. Målen och åtgärderna kräver engagemang från avfallsverksamheten men för vissa åtgärder behövs även medverkan från andra delar av kommunen, fastighetsägare och hushåll. Det finns en stor flexibilitet för dessa berörda verksamheter att själva välja när under planperioden åtgärderna ska genomföras.

Kostnadseffektivitet är ett av nyckelorden i kommunens vision för avfallshantering. I första hand eftersträvar kommunen därför att förändringar ska kunna genomföras inom ramen för befintlig budgetnivå och avfallstaxa. Avfallsplanens mål och åtgärder spänner dock över lång tid. Det går därför inte att utesluta ökade kostnader eller behov av ökade personella resurser på längre sikt. Exempel på särskilt resurskrävande åtgärder i avfallsplanen är:

- Förbättrad information
- Matavfallsinsamling
- Åtgärder på Skå återvinningscentral

Vissa av åtgärderna kan kräva omprioriteringar eller utökade resurser under en begränsad införande- eller genomförandetid, exempelvis införande av matavfallsinsamling eller genomförande av olika utredningar och projekt. En del åtgärder kan kräva en bestående resursförstärkning, exempelvis information och kvalitetssäkring avseende matavfallsinsamling, ökade transportkostnader, ökat investeringsbehov på Skå återvinningscentral eller andra åtgärder som vidtas till följd av utredningar som genomförs. Exempel på förstärkningar som kan behövas är personella resurser för information om avfallshantering. Några större investeringar, såsom uppförande av anläggningar, finns inte med i avfallsplanen 2016-2023.

En del åtgärder kan på sikt även leda till minskade kostnader, exempelvis åtgärder för att förebygga avfall och minska mängderna, förbättra kvaliteten på utsorterade fraktioner eller minska miljöbelastningen från avfallshanteringen. Ur ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv är det nödvändigt att hushålla med jordens ändliga resurser genom att så långt det är möjligt återvinna material i kretsloppet och minska beroendet av fossila bränslen. Att ta kostnader för minskad föroreningsbelastning i miljön och inte bygga upp en allt större miljöskuld, är en investering för framtiden. De långsiktiga ekonomiska konsekvenserna efter att olika åtgärder har genomförts beskrivs inte närmare i denna avfallsplan utan kommer där behov finns att analyseras i samband med genomförandet av olika projekt.

6 Uppföljning

Årlig uppföljning av avfallsplanen 2016-2023, placering av åtgärder i verksamheters budgetar samt kommunikation såväl internt inom kommunen som externt är grundläggande för avfallsplanens genomförande. Verktyg för uppföljning av avfallsverksamhetens mål är plockanalyser, kundenkäter samt årlig statistikuppföljning. Resultat av genomförd uppföljning av den föregående avfallsplanen presenteras i bilaga 6.

Uppföljning och utvärdering av avfallsplanen 2016-2023 kommer att ske årligen och planen kommer att aktualitetsförklaras minst en gång under varje mandatperiod. Härigenom efterlevs Avfallsförordningens krav på översyn minst vart fjärde år.

Tekniska nämnden ansvarar för uppföljningen av avfallsplanen 2016-2023 via avfallsverksamheten. Uppföljningen kommer att dokumenteras i en årlig uppföljningsrapport som presenteras för kommunstyrelsen och berörda nämnder i samband med delårsbokslutet. I detta fortlöpande arbete med avfallsplanen kommer representanter från olika verksamheter inom kommunen att vara delaktiga. Dialog kan även ske med externa intressenter vid behov.

Avfallsplanen 2016-2023 kommer att finnas tillgänglig för företag och allmänheten på Ekerö kommuns hemsida. Där även uppdaterad statistik för avfallsverksamheten kan presenteras, se Figur 7.

Figur 7 Ekerö kommuns hemsida används som en informationskanal.

Arbete med uppföljning av planen kommer att kräva resurser, vilket bör beaktas vid budgetarbete och verksamhetsplanering inom berörda verksamheter. Detta trots att avfallsplanen 2016-2023 har utformats på ett sätt som avser förenkla arbetet med avfallsplanen. Vision och målområden har fått en framskjuten plats i dokumentet, medan bakgrundsmaterial och fakta har samlats i bilagor samtidigt som åtgärderna har fördelats mellan politiska nämnder och kommunala verksamheter för att förtydliga ansvarsfördelningen.

BILAGA 1

NULÄGESBESKRIVNING FÖR EKERÖ KOMMUN 2015

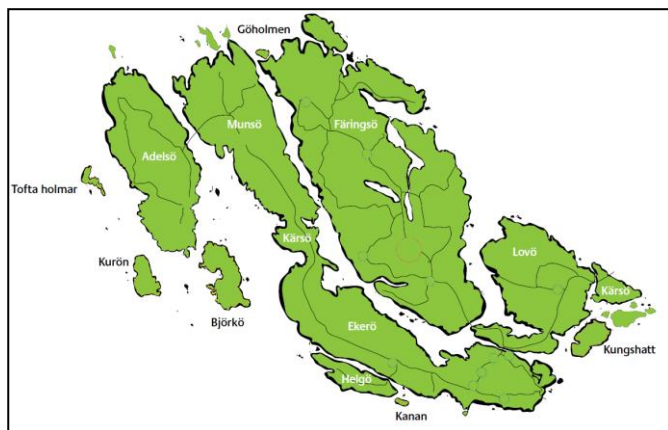

1 Inledning

I denna bilaga redovisas basfakta om Ekerö kommun, avfallshanteringsens organisation, avfallsmängder och uppgifter om insamling och behandling samt anläggningar för hantering av avfall från Ekerö kommun. Bilagan innefattar de uppgifter om nuläget som avfallsplanen ska innehålla enligt Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om innehållet i en kommunal avfallsplan¹.

2 Ekerö kommun - basfakta

Ekerö kommun består sex större öar (Kärsö, Lovö, Färingsö, Ekerö-Munsö, Helgö och Adelsö) med utbyggda vägar och bro- eller färjeförbindelse, se Figur 1. Ytterligare sex större bebodda öar (Björkö, Tofta Holmar, Kurön, Göholmen, Kanan och Kungshatt) saknar bro- eller färjeförbindelse. Till dessa kommer ett antal mindre holmar och skär, varav vissa är bebyggda. Kommunens areal uppgår till 388 km², varav 216 km² är land.

Figur 1 Karta över Ekerö kommun och dess öar.

¹ Naturvårdsverkets föreskrifter om innehåll i kommunal avfallsplan och länsstyrelsens sammanställning NFS 2006:6

2.1 Befolkning och bebyggelse

Enligt kommunens befolkningsprognos för 2014-2023² förväntas befolkningen i Ekerö kommun öka med drygt 2 500 invånare under perioden 2015 – 2020 och med ytterligare 2 000 invånare till 2023. Enligt kommunens översiktsplan³ förväntas befolkningen öka till 35 000 år 2030. I dagsläget har kommunen 26 700 invånare⁴, se även Tabell 1.

Bebyggelsen utgörs i huvudsakligen av småhus, 85 % av cirka 12 000 bostäder. Det kommunala bostadsbolaget AB Ekerö Bostäder är den enda större hyresvärden med ca 900 lägenheter. Ekerö kommuns inriktning för utveckling ligger mellan villalägen och småstaden, med fokus på tillskott av bostäder i centrum-områdena med flerbostads-, små- och radhus⁵.

Ekerö kommun besöks även av ett stort antal turister varje år, med huvudattraktionerna Drottningholms slott och slottsteatern samt Birka på Björkö. Det natursköna läget i östra Mälaren lockar även båt- och friluftsliv från kringliggande kommuner.

Tabell 1 Befolkning och bebyggelse (*Uppgifter från Avfallsplan 2011-2015, ** Uppgifter från SCB, Befolkning och bebyggelse 31 december 2014, *** Uppgifter från prognos i Ekerö kommuns Översiktsplan)

Kommunfakta	2010 [*]	2014 ^{**}	2020 ^{***}	2025 ^{***}	2030 ^{***}
Invånarantal	25 410	26 698	29 200	31 200	35 000
Hushåll i lägenhet	1 500	1 403	1 500	1 600	1 800
Hushåll i småhus	7 363	8 024	8 900	9 300	10 400
Fritidshus	2 536	2 329	2 600	2 700	2 800

² Ekerö kommun, Befolkningsprognos 2014-2023

³ Ekerö kommun, Översiktsplan till år 2015 – med sikte 2030, aktualiserad 17 juni 2014

⁴ Statistiska Centralbyrån, Befolkningsstatistik 31 december 2014

⁵ Ekerö kommun, Bostadsbyggnads- och markanvändningsplan 2014, antagen 25 november 2014

2.2 Näringsliv

I kommunen finns drygt 8 500 arbetstillfällen (år 2014). Ekerö kommun är med 1 300 årsarbetare inom framförallt vård, skola och omsorg den största arbetsgivaren.

Antalet företag som finns registrerade eller är verksamma i Ekerö kommun har de senaste decennierna ökat mycket snabbt och uppgick 2013 till 3 500. Av dessa uppskattas 3 000 bedriva aktiv näringsverksamhet. De största privata företagen har 50 – 100 anställda, men de flesta är småföretag med färre än 10 anställda.⁶

3 Avfallshanteringsorganisation

Tekniska nämnden har verksamhetsansvaret för den kommunala avfallshanteringen. Teknik- och exploateringskontoret, som lyder under tekniska nämnden, utför på uppdrag av densamma nämndens underhållsansvar för avfallshantering.

Teknik- och exploateringskontoret, genom avfallsverksamhetens två personer, driver upphandling och drift av avfallsentreprenaderna i Ekerö kommun, sköter administration, driver projekt och utredningar samt arbetar med strategiska frågor. Kundtjänst, registerhållning samt en del av administrationen drivs med hjälp av Ekerö kommuns kontaktcenter Ekerö Direkt.

Fastighetskontoret, som lyder under samma nämnd, har ansvar för fastighetsförvaltningen och för lokalförsörjningen i kommunen. I uppdraget ingår att agera fastighetsägare och svara för att farbar transportväg fram till hämtningsplats för avfall finns samt att ordna med källsortering av avfall i de kommunala fastigheterna.

Miljönämnden svarar för det övergripande miljö- och hälsoskyddet i kommunen. Kommunen utövar genom miljönämnden tillsyn över

all avfallshantering i kommunen oavsett om ansvaret ligger på den enskilda individen, ett privat företag, en producent eller på kommunen.

Ansvaret för övergripande planering ligger på *kommunstyrelsen* och mycket av arbetet utförs av *stadsarkitektkontoret*. Stadsarkitektkontorets uppgifter rör bland annat översiktsplanering, detaljplanläggning, bygglov samt trafik och miljöstrategiskt arbete. Vid framtagande av detaljplaner och i bygglovsärenden tas alltid avfallshantering i beaktande och ett närmre samarbete mellan stadsarkitektkontoret och avfallsverksamheten har tagit form sedan 2013. Ansvarsfördelningen inom avfallsområdet i Ekerö kommun redovisas i Tabell 2.

Tabell 2 Ansvarsfördelning inom avfallsområdet i Ekerö kommun

Nämnd/styrelse	Enhet	Ansvar
Tekniska nämnden	Teknik- och exploateringskontoret	Verkställer kommunalt ansvar inom avfallshantering genom avfallsverksamheten
	Fastighetskontoret	Avfallshantering i kommunala fastigheter
Miljönämnden	Miljökontoret	Tillsyn
Kommunstyrelsen	Stadsarkitektkontoret (detaljplaner)	Fysisk planering, miljöstrategiskt arbete
	Exploateringsverksamheten	
Byggnadsnämnden	Stadsarkitektkontoret (bygglov)	Fysisk planering
Samtliga	Samtliga	Avfall från egen verksamhet

⁶ Ekerö kommun, Arbetsmarknad

4 Avfallsmängder

De uppkomna avfallsmängderna redovisas efter ansvar, d.v.s. avfall som faller under kommunalt ansvar, sådant avfall som faller under producentansvar och verksamhetsavfall, som verksamheterna själva ansvarar för.

4.1 Avfall som omfattas av kommunalt ansvar

Kommunen har ett ansvar för att samla in, transportera och behandla hushållsavfall och därmed jämförligt avfall från verksamheter. I Tabell 3 visas insamlade mängder kärlavfall, grovavfall, slam, fettavskiljarslam och farligt avfall som omfattas av kommunalt ansvar.

Tabell 3 Insamlade och behandlade mängder avfall som omfattas av kommunalt ansvar, ton 2014.

Avfallsslag	Material- återvinning	Biologisk återvinning	Förbränning med energi- utvinning	Deponering	Annan behandling	Totalt
Kärlavfall		30 ¹	5 620			5 650
Grovavfall ²	800	1 000	2 680	1 130		5 600
Slam ³					14 970	14 970
Fett					215	215
Farligt avfall ⁴ , varav:					85	85
via Miljöboxen					1,6	1,6
Impregnerat trä			330			330
Summa:	800	1 050	8 610	1 130	15 269	26 850

Källor och övriga kommentarer:

- 1) Mängden kärlavfall innefattar 150 ton till optisk sortering varav 30 ton har uppskattats gå till biologisk återvinning.
- 2) Avser grovavfall som tas emot vid Skå återvinningscentral och samlas in fastighetsnära vid kampanjer, exklusive impregnerat trä.
- 3) Avser slam från små avlopp.
- 4) Exklusive impregnerat trä.

4.2 Avfall som omfattas av producentansvar

Producentansvaret innebär att tillverkaren har ansvar för att en vara eller en förpackning samlas in och återvinns när den har förbrukats. Lagstiftningen om producentansvar innebär även en skyldighet för konsumenterna att källsortera och lämna tillbaka förbrukade varor och förpackningar. Hanteringen bekostas av särskilda avgifter som betalas när vara eller en förpackning köps. I Tabell 4 redovisas mängder avfall av de fraktioner som i dagsläget omfattas av producentansvar och som samlats in i Ekerö kommun.

4.3 Övrigt avfall

Övrigt avfall som inte omfattas av kommunalt ansvar eller producentansvar utgörs av avfall från verksamheter av olika slag, s.k. verksamhetsavfall. Verksamhetsavfall är avfall som uppkommer som en direkt följd av verksamheten och som inte är hushållsavfall eller därmed jämförligt avfall. Verksamhetsutövaren ansvarar själv för transport och omhändertagande av avfallet. Kunskap om de totala mängderna och sammansättningen av verksamhetsavfall i Ekerö kommun saknas.

Avfall som lämnas till Skå återvinningscentral av företagare registreras via passerkort för företag. Antalet registrerade företagsbesök var 2014 knappt 600 stycken. Vilket uppskattas motsvara ca 1 800 m³ verksamhetsavfall, denna mängd ingår i det redovisade grovavfallet för Skå återvinningscentral.

Avfall från behandling av kommunalt avloppsvatten vid Ekebyhavs avloppsreningsverk består av avvattnat slam samt sand. Mängden avvattnat slam (TS 17,3 %) uppgick till 3 070 ton och mängden sand uppgick till 27 m³ år 2014.

Tabell 4 Insamlade mängder avfall som omfattas av producentansvar, ton 2014.

Avfallsslag	Mängd
Förpackningar och returpapper totalt¹, varav:	2 400
- Returpapper	1 121
- Glasförpackningar	660
- Kartongförpackningar	445
- Metallförpackningar	37
- Plastförpackningar	156
Däck², varav:	50
- Däck med fälg	30
- Däck utan fälg	20
Batterier³ totalt, varav:	34
- Småbatterier	4,5
- Bilbatterier	29
Bilar³	-
Elavfall⁴, varav:	390
- Kyl/frys	56
- Vitvaror	110
- Lysrör	2,3
- Ljuskällor	1,9
- Diverse elektronik	219
Läkemedel⁵	-

Källor och kommentarer:

1) Källa: Förpacknings- och Tidningsinsamlingen AB

2) Källa: Stena Recycling AB, åt Svensk Däckåtervinning

3) Kommunen har uppgifter om omhändertagna skrotbilar. Uppgifter om antal skrotade bilar saknas.

4) Källa: El-Kretsen

5) Uppgifter om insamlade mängder läkemedel saknas.

5 Insamling och behandling

De insamlade och behandlade avfallsmängderna redovisas efter ansvar, d.v.s. avfall som faller under kommunalt ansvar, producentansvar och verksamhetsavfall.

5.1 Avfall som omfattas av kommunalt ansvar

Kommunen anlitar privat utförare för insamling och omhändertagande av hushållsavfall, liksom för drift av kommunens återvinningscentral. Innevarande avtalsperiod för hämtning och behandling av i det kommunala ansvaret ingående avfallsslag löper till 2017-03-31, med möjlighet till ett års förlängning. Uppgifter om omhändertagande av insamlat avfall för innevarande avfallsentreprenad redovisas i Tabell 5.

Omlastning av kärlavfall, grovavfall och farligt avfall sker vid Ekerö kommuns omlastningsstation intill Skå återvinningscentral innan transport för behandling. Kommunen är indelad i hämtningsområden och servicenivån varierar mellan dessa.

5.1.1 Restavfall

Med restavfall menas den del av hushållsavfallet som normalt läggs i avfallsbehållaren och hämtas regelbundet. Det är det avfall som återstår sedan grovavfall, farligt avfall och avfall som omfattas av producentansvar har sorterats ut. Restavfall samlas in i sopkärl, container eller underjordsbehållare med komprimerande sopbilar och omlastas i dagsläget med hjälp av komprimator vid Skå återvinningscentral.

Avfallsbehållare tillhandahålls av Ekerö kommun och varierar i storlek mellan 140 liter och 660 liter. Säckar förekommer i liten omfattning men kommunen har som målsättning att ersätta samtliga befintliga hämtställen som har säck med sopkärl eller likvärdigt. Vid behov tillhandahålls även slutna containrar och fastighetsägare eller förening kan installera underjordsbehållare.

Tabell 5

Mottagande primär behandlingsanläggning och företag samt slutlig behandling för avfall som omfattas av kommunalt ansvar, 2015.

Tjänst	Företag och primär behandlingsanläggning	Slutlig behandling
Kärlavfall		
- Restavfall	Vattenfall AB, Uppsala Tveta, Telge Återvinning AB (optisk sortering)	Förbränning ¹
- Matavfall	Tveta avfallsanläggning, Telge Återvinning AB (optisk sortering)	Samrötning med avloppsslam i Himmerfjärdsverket
Grovavfall, utom trädgårdsavfall	Stena Metall AB, Järfälla	Materialåtervinning/ förbränning ¹ /deponering
Trädgårdsavfall	Wiggeby Jordbruk AB, Färingsö	Kompostering
Farligt avfall	RagnSells AB, Högbypörp	Sortering, mellanlagring (specialbehandling hos SAKAB mfl)
Slam, enskilda tankar, slamavskiljare	Roslagsvatten, Ekebyhovs reningsverk, Ekerö	Sambehandlas med avloppsvatten
Fett från fettavskiljare	Henriksdals reningsverk, Stockholm Vatten och Avfall AB	Sambehandlas med avloppsvatten

1) Förbränning med energiutvinning.

Kärlavfallets sammansättning har undersökts genom plockanalyser 2012. Resultaten från plockanalyserna visar att sammansättningen på kärlavfallet från Ekerö kommun överensstämmer med nationella genomsnitt. Det kan dock noteras att andelen farligt avfall i avfallet från Ekerö kommun överstiger nationella genomsnitt. Kärlavfallet förbränns med energiutvinning, dock rötas utsorterat matavfall med biogasutvinning.

Ekerö kommun har påbörjat införande av utsortering av matavfall med hjälp av en speciell grön påse. Matavfall läggs i den gröna påsen som sedan läggs i samma avfallsbehållare som restavfallet.

Påsarna separeras sedan maskinellt. Systemet införs etappvis och ska finnas tillgängligt i hela kommunen under år 2016. Under år 2014 har matavfallsinsamling tillämpats vid flertalet kommunala verksamheter.

Hemkompostering av matavfall är också möjligt, efter anmälan till miljönämnden. Antalet fastigheter som har anmält kompostering av matavfall på fastigheten är totalt ca 600 st.

5.1.2 Grovavfall

Grovavfall är den del av hushållsavfallet som är så tungt eller skrymmande eller har andra egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i den vanliga avfallsbehållaren. Grovavfall kan lämnas på Skå återvinningscentral året runt, se fraktioner listade nedan:

- Möbler och husgeråd för återanvändning - Återbruket
- Kläder för återanvändning
- Plast (brännbart)
- Stoppade möbler & textilier (grovt brännbart avfall)
- Glas & Isolering (deponering)
- Metall
- Träavfall
- Tryckimpregnerat träavfall
- Trädgårdsavfall (kompostering)
- Blandpapper (papper, kartong, wellpapp)
- Jord & Sten (schaktmassor)

Organiserad fastighetsnära insamling av grovavfall sker i dagsläget via budning och vid en årlig schemalagd kampanj. För behandling av grovavfall se Tabell 5.

5.1.3 Slam och fett

Slam från enskilda avlopp, urin och fettslam från fettavskiljare hämtas genom kommunens försorg. Allt slam sambehandlas med

avloppsvatten i Ekebyhovs- respektive Henriksdals avloppsreningsverk, se Tabell 5. Mängden urin uppgår till drygt 2 m³ per år, dock skedde ingen hämtning under 2014.

Hämtning av latrinavfall upphörde år 2006. Kommunen ansvarar inte för tömning och bortforsling av latrinkomposter, mulloaletter eller liknande. Latrinavfall får komposteras på den egna fastigheten, efter anmälan till miljönämnden.

5.1.4 Farligt avfall

Farligt avfall är avfall som är farligt för människor och miljö och har en eller flera farliga egenskaper. Exempelvis bekämpningsmedel, färg-, lim- och lackrester, lösningsmedel, rengöringsmedel, sprayburkar, kvicksilvertermometrar och frätande ämnen. I Tabell 3 redovisas insamlade mängder farligt avfall för 2014 och behandling av insamlat farligt avfall redovisas i Tabell 5.

Hushållen kan lämna sitt farliga avfall till miljöstation vid Skå återvinningscentral. Hushåll i enbostadshus kan dessutom lägga sitt farliga avfall i särskild behållare (miljöbox) som töms efter beställning. Kostnaden för detta täcks av avfallstaxans grundavgift. Även hushåll i flerbostadshus kan få farligt avfall hämtat om en godkänd lösning för hantering av farligt avfall inom fastigheten har organiserats av föreningen eller hyresvärden. Drygt hälften av alla bostadsrättsföreningar har idag fastighetsnära insamling av farligt avfall. Årligen hämtas avfall från 250 miljöboxar och då samlas ca 5 ton avfall in. Under 2014 samlades 1,6 ton farligt avfall, 0,8 ton batterier och 2,8 ton elavfall in i miljöboxar.

5.2 Avfall som omfattas av producentansvar

Enligt förordningarna om producentansvar, se bilaga 4, ansvarar producenterna för insamling och omhändertagande av vissa produkter och förpackningar. De som berör avfallshanteringen i Ekerö kommun är förpackningar och returpapper, bilar och däck samt elavfall och batterier.

5.2.1 Förpackningar och returpapper

Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB har till uppgift att samordna drift och skötsel av insamlingssystemet för förpackningar och tidningar (returpapper). Ekerö kommun upplåter mark för återvinningsstationer för förpackningar och tidningar och har ett samverkansavtal med Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB. I Ekerö kommun finns för närvarande 13 återvinningsstationer, placerade vid affärer och särskilda knutpunkter. Vid återvinningsstationerna finns behållare för tidningar, pappers-, glas-, metall- och plastförpackningar.

5.2.2 Bilar och däck

Svensk Däckåtervinning AB har till uppgift att organisera insamlingen och återvinningen av uttjänta däck. Bolaget ägs av Däck-, Fälg- & Tillbehörleverantörernas Förening samt Däckspecialisternas Riksförbund. I dagsläget återvinns närmare 100 procent av däcken. Privatpersoner hänvisas till bilverkstäder som tar emot däck utan extra kostnad, men då har verkstäderna rätt att ta ut en mindre avgift för demontering. Däck kan även lämnas på Skå återvinningscentral.

Producentansvaret för bilar innebär bland annat att en producent, utan ersättning, ska ta emot en uttjänt bil eller anvisa lämpliga ställen för mottagning. Inom Ekerö kommun finns inget mottagningsställe för uttjänta bilar utan kommuninvånarna hänvisas till bildemonteringsföretag utanför kommunen.

5.2.3 Elavfall och batterier

Producentansvar för elektriska och elektroniska produkter omfattar alla företag som importerar samt tillverkande företag i Sverige som säljer sina produkter på den svenska marknaden. Skyldigheterna att ta hand om avfallet skiljer sig lite åt mellan produkter som har kommit ut på marknaden före den 13 augusti 2005 (så kallat *historiskt avfall*) och produkter som har kommit ut på marknaden från och med den 13 augusti 2005 (så kallat *nytt avfall*). För det *historiska avfallet* tar producenterna ett kollektivt ansvar medan för

det *nya avfallet* är det möjligt för de enskilda producenterna att själva ansvara för lämpligt insamlingssystem och omhändertagande. Elavfall samlas in vid Skå återvinningscentral men kan även hämtas i samband med insamling av grovavfall och i samband med tömning av miljöbox.

Producentansvaret för batterier innebär att producenterna ansvarar för insamling och återvinning av alla batterier, såväl inbyggda som lösa oavsett vikt, typ eller användningsområde. Lagstiftningen ställer även krav på återvinningsgrad, märkning, och gränsvärden för tungmetallerna bly och kadmium. I Ekerö kommun sker insamling av batterier via batteriholkar som är placerade runt om i kommunen, bland annat vid alla återvinningsstationer. Batterier kan även lämnas på Skå återvinningscentral eller i samband med tömning av miljöbox.

El-Kretsen driver ett rikstäckande system för insamling och återvinning av elektriska och elektroniska produkter, inklusive batterier. Insamlingssystemet kallas el-retur och drivs i samarbete med landets kommuner, däribland Ekerö kommun.

5.3 Övrigt avfall

Kunskap om hanteringen av verksamhetsavfallet i Ekerö kommun saknas. Översiktligt handlar det framförallt om två källor till verksamhetsavfall: företag vid Skå återvinningscentral samt Roslagsvatten ABs avloppsreningsverk. I Ekerö kommun driver Roslagsvatten AB sex kommunala avloppsreningsverk. Ekebyhovs avloppsreningsverk behandlar slam från enskilda avloppsanläggningar samt övriga privata och kommunala reningsverk. Den restprodukt som bildas vid rening av avloppsvatten, slam, mellanlagras på en slamplatta vid Skå återvinningscentral innan det sprids på åkermark i kommunen i ett samarbete med lokala markägare och bönder.

6 Anläggningar för hantering av avfall från Ekerö kommun

I det följande beskrivs översiktligt de viktigaste anläggningarna som nyttjas för hantering av avfall från Ekerö kommun.

Tabell 6 Totala mängder avfall mottagna på Skå återvinningscentral, ton 2014.

Fraktion	Mängd
Återbruket	-
Kläder	75
Plast	910
Stoppade Möbler & textilier	195
Glas & Isolering	1 125
Metall	540
Träavfall	1 385
Tryckimpregnerat träavfall	330
Trädgårdsavfall	1 000
Blandpapper	80
Jord & Sten	180
Bildäck med fälg	30
Bildäck utan fälg	20
Totalt	5 870

6.1 Anläggningar i kommunen

I Ekerö kommun finns tre anläggningar som nyttjas av den kommunala avfallshanteringen: Skå återvinningscentral, Ekebyhovs avloppsreningsverk samt Wiggeby Jordbruk AB.

6.1.1 Ekebyhovs avloppsreningsverk

På Ekebyhovs avloppsreningsverk tas slam från små avlopp och urin emot för behandling.

6.1.2 Skå återvinningscentral

På Skå återvinningscentral tas grovavfall mm som faller under det kommunala- och producentansvaret emot. I Tabell 6 redovisas mottagna mängder år 2014 vid Skå återvinningscentral.

6.1.3 Wiggeby Jordbruk AB

På Wiggeby Jordbruk AB behandlas trädgårdsavfall från Ekerö kommun. Avfallet krossas och komposteras för tillverkning av jord alternativt tillverkning av bränsleflis.

6.2 Anläggningar av betydelse utanför kommunen

Utanför Ekerö kommun finns flera anläggningar som används för återvinning och bortskaffande av avfall från kommunen. De viktigaste av dessa är:

- Vattenfalls förbränningsanläggning i Uppsala
- Telge Återvinnings anläggning i Södertälje
- Stena Metalls anläggning för bl.a. materialåtervinning i Järfälla
- RagnSells avfallsanläggning i Upplands-Bro, Högbytorp
- Henriksdals reningsverk i Stockholm
- Behandlingsanläggningar för farligt avfall, inklusive elavfall

BILAGA 2

AVFALLSANLÄGGNINGAR I EKERÖ KOMMUN

BILAGA 2

AVFALLSANLÄGGNINGAR I EKERÖ KOMMUN

1 Inledning

I denna bilaga redovisas uppgifter om anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall som finns i kommunen, som är tillstånds- eller anmälningspliktiga enligt förordningen (1998: 899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

2 Avfallsanläggningar i Ekerö kommun

I Tabell 1 anges anläggningar för hantering av avfall som bedöms kunna vara av mer än marginell betydelse för avfallshanteringen i kommunen genom att avfall från ett flertal verksamhetsutövare och/eller avfall i större omfattning hanteras på anläggningarna.

Tabell 1 Tillstånds- eller anmälningspliktiga avfallsanläggningar i Ekerö kommun.

Anläggning/ Namn	Lokalisering	SNI-kod	Typ av avfall som hanteras	Behandlingsmetod	Mottagna mängder, ton/år	Kapacitet, ton/år	Tillåten avfallsmängd enligt tillstånd, ton/år
Skå återvinnings- central	Skå industriområde	90.60 C	Farligt avfall	Mellanlagring av farligt avfall	ca 100 ton farligt avfall	Uppgift saknas	Enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd får mängden avfall inte vid något tillfälle i fråga om oljeavfall överstiga 5 ton, blybatterier 10 ton, elektriska eller elektroniska produkter som inte innehåller isolerolja 10 ton, eller övrigt farligt avfall 1 ton.
Skå omlastnings- station	Skå industriområde	90.40 C	Kärlavfall, hushållsavfall och grovavfall	Omlastning av kärlavfall och mellanlagring av grovavfall. (Anläggning för mellanlagring av annat avfall än farligt avfall).	ca 5 500 ton kärlavfall ca 5 800 ton grovavfall	Uppgift saknas	Enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd får den hanterade avfallsmängden inte vara större än 10 000 ton vid något enskilt tillfälle.
Slamplatta	Skå industriområde	90.40 C	Slam	Mellanlagring	1 600 ton slam 2014	Uppgift saknas	Mellanlagring av upp till 4 000 ton avloppsslam per år.
Löten	Munsö	90.140 C	Schaktmassor	Mellanlager	Uppgifter saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas.
Wiggeby Jordbruk AB	Wiggeby Jordbruk AB, Färingsö	90.160 B	Organiskt material	Kompostering och krossning	14 000 ton trädgårdsavfall 2014	15 000 ton/år trädgårdsavfall	Maximalt 30 000 ton organiskt material per år, varav 15 000 ton hästgödsel, får komposteras och maximalt får 10 000 ton anläggningsjord tillverkas. Dessutom får 3 000 ton stubb, gren och stamdelar samt 250 ton kalk från fosforfällor tas emot. Tillståndet gäller fr.o.m. 2014-06-18.

BILAGA 3

NEDLAGDA DEPONIER I EKERÖ KOMMUN

BILAGA 3

NEDLAGDA DEPONIER I EKERÖ KOMMUN

1 Inledning

I denna bilaga redovisas uppgifter om nedlagda deponier inklusive en bedömning av risken för olägenheter för människors hälsa eller miljön som de kan medföra.

Naturvårdsverkets allmänna råd¹ anger att för varje deponi bör det åtminstone finnas uppgifter om namn och plats i en avfallsplan. Även uppgifter om det avfall som har deponerats bör redovisas om de är tillgängliga.

2 Genomförd identifiering och riskhantering

Länsstyrelsen i Stockholms län genomförde under 1990-talet en kartläggning av nedlagda deponier i regionen, vilken redovisas i en rapport². För de identifierade deponierna genomfördes en översiktlig riskklassning. Klassningen följer den fyrgradiga indelningsgrund som användes för kartering av äldre upplag³.

1. Mätningar, undersökningar samt åtgärder behövs
2. Mätningar och undersökningar bör utföras för senare ställningstagande
3. Begränsade åtgärder behövs
4. Inga åtgärder behövs

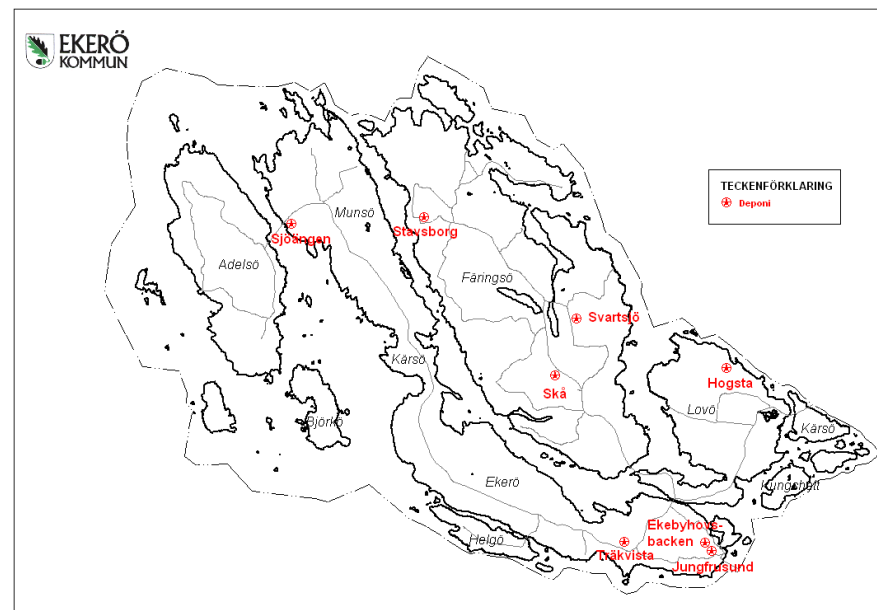
I Ekerö kommun finns åtta nedlagda och avslutade deponier, se Figur 1. Länsstyrelsen har konstaterat att fortsatt arbete med de nedlagda deponierna ska hanteras inom ramen för kommunens arbete med avfallsplanering⁴.

¹ Naturvårdsverkets föreskrifter om innehåll i kommunal avfallsplan och länsstyrelsens sammanställning NFS 2006:6

² Länsstyrelsens Rapport 1993:14, Miljöpåverkan från avfallsanläggningar.

³ Naturvårdsverkets rapport 3164, Kartering av äldre avfallsupplag.

⁴ Länsstyrelsens rapport: Regionalt program för efterbehandling av förorenade områden i Stockholms län 2015-2017

Figur 1 Karta över nedlagda deponier i Ekerö kommun.

3 Resultat av identifiering och riskklassificering

I Tabell 1 redovisas de nedlagda deponier som identifierats i Ekerö kommun. Jungfrusund och Skå klassades översiktligt av länsstyrelsen till grupp 2. Efter en noggrannare genomgång bedömdes att mätningar och undersökningar var mest angeläget för Skå.

Sammanfattningsvis har det bedömts att det enda upplaget i Ekerö kommun med behov av åtgärder är Skå. Föreslagen åtgärd var uppföljning av kontrollprogram. Egenkontrollprogram följs med mätningar av vatten och årlig miljörapport lämnas till länsstyrelsen. Skå deponi sluttäcktes 2013, vilket rapporterades in till Länsstyrelsen i Stockholms län 2014.

Tabell 1 Sammanställning över nedlagda deponier i Ekerö kommun.

Namn	Fastighetsbeteckning	Avfallstyp	Verksamhetsutövare	Kontroll	Översiktlig klassning	Riskklassning enligt MIFO	Kommentar
Jungfrusund	Ekebyhov 3:1	- Hushållsavfall - Industriavfall	Ekerö kommun	Ingen kontroll	2	-	Avslutad
Sjöängen	Munsö-Bona 1:1 m.fl.	Schaktmassor	-	Ingen kontroll	-	-	Avslutad
Skå	Skå-Väsby 4:2	- Hushållsavfall - Latrin - Avvattnat avloppsslam	Ekerö kommun	Kontrollprogram	2	-	Avslutad och sluttäckt
Träkvista	Träkvista 1:276	Schaktmassor	-	Ingen kontroll	-	-	Avslutad
Hogsta	Hogsta 4:1	Schaktmassor	-	Ingen kontroll	-	-	Avslutad
Stavsborg	Stav 15:1	- Hushållsavfall - Industriavfall	Ekerö kommun	Ingen kontroll	4	-	Avslutad
Svartsjö	Svartsjö 1:2	- Hushållsavfall - Industriavfall	Ekerö kommun	Ingen kontroll	3	-	Avslutad
Ekebyhovsbacken	Ekebyhov 1:528	Schaktmassor	-	Ingen kontroll	-	-	Avslutad

BILAGA 4

MÅL OCH LAGSTIFTNING NATIONELLT OCH INOM EU

BILAGA 4

MÅL OCH LAGSTIFTNING NATIONELLT OCH INOM EU

1 Inledning

I denna bilaga beskrivs lagstiftning, mål och strategier som varit av betydelse vid framtagande av mål och åtgärder i avfallsplanen 2016-2023. En sammanställning av de viktigaste lagarna, målen och bestämmelserna som gäller på avfallsområdet redovisas och några aktuella förändringar av lagstiftningen beskrivs.

2 EU:s direktiv och förordningar

Till grund för den nationella avfallslagstiftningen finns bland annat EU:s avfallsdirektiv¹, som anger ramarna för medlemslänternas avfallshantering. Ett direktiv föreskriver vilket resultat medlemslänternas ska uppnå och ska införlivas i respektive medlemslands lagstiftning, men lämnar till de enskilda länderna att avgöra hur det ska uppnås och hur den egna lagstiftningen behöver anpassas. Det finns flera EU-direktiv som kan påverka avfallshanteringen på olika sätt, men följande direktiv är de som närmast styr verksamheten:

- Direktivet om avfall (2008/98/EG) beslutades 2008. Dessa bestämmelser ska ha införts i nationell lagstiftning senast december år 2010, se nedan.
- Direktivet om deponering av avfall (1999/31/EG) beslutades i april 1999 och bestämmelserna har införlivats i svensk lagstiftning i form av förordning om deponering av avfall och Naturvårdsverkets föreskrifter om deponering, som i stort följer EU:s deponeringsdirektiv.
- Direktivet om förbränning av avfall (2000/76/EG) beslutades år 2000 och har införlivats i svensk lagstiftning i form av bland annat förordningen om avfallsförbränning och Naturvårdsverkets föreskrifter om avfallsförbränning.
- Direktivet om förpackningar och förpackningsavfall (1994/62/EG) beslutades 1994 och har införlivats i svensk

lagstiftning i form av bland annat förordning om producentansvar för förpackningar.

- Direktivet om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk eller elektronisk utrustning beslutades 2012 (2012/19/EU) och har införlivats i svensk lagstiftning i form av bland annat förordning om producentansvar för batterier samt producentansvar för elektriska och elektroniska produkter.

Direktivet om avfall, som nämns ovan, har ersatt det tidigare s.k. Ramdirektivet och innebär att medlemsländerna ska arbeta för att sambandet mellan ekonomisk tillväxt och negativ miljöpåverkan från avfallsproduktion ska brytas. Framåt kommer det även att utarbetas kriterier för när avfall upphör att vara avfall. Direktivet vill att medlemsländerna ska uppmuntra källsortering genom separat insamling och EU:s avfallshierarki har lyfts in, vilket ger den större tyngd.

Utöver ovanstående direktiv påverkas avfallsplaneringen av direktiv om miljöbedömning av planer och program², vilket är inarbetat i den svenska miljöbalken och förordningen om miljökonsekvensbeskrivning.

En EU-förordning som har trätt i kraft gäller direkt och lika i alla medlemsländer som en del av den nationella lagstiftningen. De enda EU-förordningar som hittills finns beslutade och som reglerar avfallshanteringen är EU-förordningen om avfallsstatistik³ samt EU-förordningar som reglerar transporter av avfall, inklusive export av avfall⁴. Det finns dock angränsande EU-förordningar som berör vissa delar av avfallshanteringen, till exempel EU-förordningen om säker förvaring av kvicksilver⁵.

² Direktiv 2001/42/EG om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan

³ Förordning nr 2150/2002 om avfallsstatistik

⁴ Förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall samt Förordning (EG) nr 801/2007 om export för återvinning av visst avfall

⁵ Förordning (EG) nr 1102/2008 om exportförbud för metalliskt kvicksilver och vissa kvicksilverföreningar och kvicksilverblandningar och säker förvaring av metalliskt kvicksilver

¹ Direktiv om avfall (2008/98/EG)

2.1 EU:s Avfallshierarki

EU har beslutat om en så kallad avfallshierarki⁶, eller avfallstrappa, som även styr hur avfallet tas omhand i Sverige. Avfallstrappan består av fem steg, som alla representerar olika behandlingsmetoder för avfall, där strävan mot det översta trappsteget är centralt, se Figur 1.

1. Förebyggande – Förebygga att avfall uppstår och därmed minimera mängden avfall. Köp och tillverka mer hållbara produkter och reparera istället för att slänga. Konsumera i högre utsträckning tjänster och upplevelser istället för varor.
2. Återanvändning – Det en person inte behöver längre kan någon annan ha nytta av. Sälj eller ge bort istället för att kasta.
3. Materialåtervinning – Återvinna material för att göra nya produkter av. Ett minskat behov av att utvinna nytt råmaterial sparar energi och vår natur.
4. Energiåtervinning – En stor del av det som inte går till återanvändning eller kan materialåtervinnas går till förbränning. Ur det som förbränns utvinns energi och värme.
5. Deponering – Om inget av alternativen ovan är möjliga är sista vägen att deponera avfallet.

Figur 1 EU:s avfallshierarki – Avfallstrappan (Källa: Avfall Sverige)

3 Nationella lagar och förordningar

De lagar som styr den kommunala avfallshanteringen och hanteringen av hushållsavfall är framförallt miljöbalken med tillhörande förordningar, bland annat avfallsförordningen och förordningarna om producentansvar. Anläggningsägare berörs dessutom av bland annat förordningen om deponering av avfall och förordningen om avfallsförbränning.

Insamling av matavfall och biologisk behandling med syfte att återföra mullämnen och näringsämnen till åkermark påverkas även av lagstiftning för skydd av mark och minskad risk för smittspridning till djur och människor.

Tillsynen enligt miljöbalken utövas av kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd eller motsvarande, eller av Länsstyrelsen. Naturvårdsverket är central myndighet när det gäller avfallsfrågor.

Avfallshanteringen påverkas även av annan lagstiftning, till exempel:

⁶ Direktiv om avfall (2008/98/EG)

- Plan- och bygglagen⁷ där det bland annat ställs krav på kommunala översiktsplaner och att hänsyn tas till var nuvarande och framtida avfallsanläggningar samt nedlagda deponier finns. I plan- och bygglagen finns särskilda bestämmelser om rivning. När en fastighet rivs ska en rivningsplan göras för att redovisa hur rivningsmaterial ska tas om hand och farligt avfall ska särskilt beaktas.
- Arbetsmiljölagen⁸ och tillhörande förordningar och föreskrifter. Det är viktigt att arbetsmiljöfrågorna ingår som en naturlig del i avfallsarbetet.
- Lagen om transport av farligt gods⁹ med tillhörande förordning och Räddningsverkets föreskrifter reglerar bland annat transporter av farligt avfall.
- Lagen om offentlig upphandling¹⁰.

3.1 Miljöbalken

Den övergripande lagstiftningen är miljöbalken¹¹ som trädde i kraft 1999. I balkens andra kapitel finns de s.k. allmänna hänsynsreglerna som gäller för alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd. Regler om avfall och producentansvar finns främst i miljöbalkens kapitel 15 och i olika förordningar utfärdade med stöd av balken.

Miljöbalkens kapitel 15 handlar om avfall och producentansvar. Utgångspunkten är att avfall ska hanteras på ett sådant sätt att det inte uppkommer olägenhet ur hälso- eller miljöskyddssynpunkt. Kommunen ansvarar för transport och behandling av hushållsavfall. I kapitel 15 finns också bestämmelsen att det är förbjudet att skräpa ner i naturen eller på annan plats dit allmänheten har insyn.

⁷ Plan- och bygglag (2010:900)

⁸ Arbetsmiljölagen (1977:1160)

⁹ Lag om transport av farligt gods (2006:263)

¹⁰ Lag om offentlig upphandling (2007:1091)

¹¹ Miljöbalk (1998:808)

Kravet på en kommunal renhållningsordning med avfallsplan och avfallsföreskrifter finns i miljöbalkens kapitel 15. Varje kommun ska ha en renhållningsordning och den ska antas av kommunfullmäktige. Avfallsplanen ska innehålla uppgifter om avfall som uppkommer inom kommunen och åtgärder för att minska mängden avfall och dess farlighet, se vidare i avsnitt 7.

3.2 Avfallsförordningen

I avfallsförordningen¹² finns bestämmelser om hantering av avfall samt beskrivning av vad som är avfall. Avfallsförordningen reglerar även hanteringen av farligt avfall. I avfallsförordningen finns också bestämmelser om tillståndsplikt för transport av avfall och om uppgiftsskyldighet för den som ger upphov till eller yrkesmässigt transporterar annat avfall än hushållsavfall.

3.3 Förordningar om producentansvar

För vissa avfallsslag har producenterna ansvar för insamling och omhändertagande. För dessa har förordningar tagits fram.

- Förordning om producentansvar för returpapper (1994:1205)
- Förordning om producentansvar för däck (1994:1236)
- Förordning om producentansvar för bilar (1997:788)
- Förordning om producentansvar för glödlampor och vissa belysningsarmaturer (2000:208)
- Förordning om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter (2005:209)
- Förordning om producentansvar för förpackningar (2006:1273)
- Förordning om producentansvar för vissa radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor (2007:193)
- Förordning om batterier (2008:834)
- Förordningen om producentansvar för läkemedel (2009:1031)

¹² Avfallsförordning 2011:927

3.4 Aktuella förändringar av lagstiftningen

2011 infördes ändringar i miljöbalken och en helt ny avfallsförordning trädde i kraft, som ett led i implementeringen av EU:s avfallsdirektiv i svensk lagstiftning. Ändringar gjordes avseende bl.a. avfallsdefinition och transport av mindre mängder farligt avfall och den indelning av avfallet i avfallskategorier som tidigare varit en del av avfallsdefinitionen togs bort. De nya avfallsreglerna innebar dock inga stora förändringar för den kommunala avfallshanteringen. Däremot fick Naturvårdsverket ansvar för att se till att det finns ett program för att förebygga avfall. När det mer specifikt gäller den kommunala avfallsskyldigheten infördes krav på att uppgifterna i kommunala avfallsplaner ska ses över minst vart fjärde år och uppdateras vid behov.

2011 tillsatte regeringen också en särskild utredare för översyn av ansvarsförhållanden inom avfallsområdet i Sverige. 2012 presenterades därför den nationella avfallsutredningen¹³. Utredningen har som utgångspunkt en målbild där avfallshanteringen ska vara miljömässig och resurseffektiv, enkel och lättillgänglig, effektiv för samhället och ekonomiskt försvarbar. Utredningens förslag innefattade flera olika punkter, däribland att kommunen ska överta producenternas ansvar för insamling av förpackningar och returpapper från hushåll.

Den tidigare regeringen fortsatte arbetet genom en arbetsgrupp som leddes av miljöministern tog fram ett nytt förslag till hur kretsloppsfrågan kan hanteras i framtiden. Arbetet ledde 2014 till ändringar i lagstiftningen, som bl.a. innebar höjda återvinningsmål för förpackningar och returpapper, tillståndsplikt för insamlings-system och att det är fortsatt möjligt för kommunerna att skapa egna insamlingsystem. Den nya regeringen har i sin regeringsförklaring sagt att insamlingsansvaret för allt hushållsavfall, inklusive förpackningar och tidningar, ska flyttas till kommunerna.

¹³ Mot det hållbara samhället – Resurseffektiv avfallshantering. SOU2012:56

4 Miljömål inom EU

Styrmedel och åtgärder på avfallsområdet utvecklas idag i många fall gemensamt inom EU. Målsättningar och strategier på övergripande europeisk nivå är av stor betydelse eftersom det finns direkta kopplingar till den svenska miljöpolitiken. Ett exempel är EU:s sjätte miljöhandlingsprogram¹⁴ där det anges att förebyggande av avfall och avfallshantering är ett av fyra prioriterade områden. Programmets främsta mål är att sambandet mellan ekonomisk tillväxt och negativ miljöpåverkan från avfallsproduktion ska brytas, vilket tas upp i direktivet om avfall.

EU:s strategi inom avfallshanteringen bygger på följande tre principer:

1. Förebygga uppkomsten av avfall och minska farligheten hos det avfall som uppstår.
2. Återanvändning och återvinning av det avfall som uppstår.
3. Förbättrad miljösäker energiutvinning och i sista hand deponering med noggrann övervakning av miljöpåverkan.

I EU-direktivet för avfall finns bland annat följande mål för medlemsländerna:

- Till år 2015 ska medlemsländerna anordna separat insamling för åtminstone papper, metall, plast och glas.
- Till år 2020 ska 50 % av summan av papper, glas, metall och plast i avfall från hushåll och liknande avfall återanvändas eller återvinnas.
- Till år 2020 ska 70 % av bygg- och rivningsavfall återanvändas eller återvinnas.

EU antog även 2008 ett omfattande energi- och klimapakett med mål till år 2020. Målsättningen är att minska utsläppen av växthusgaser och energikonsumtionen med 20 % jämfört med år

¹⁴ Miljö 2010: Vår framtid. EU:s sjätte miljöhandlingsprogram

1990. Paketet menar att 20 % av energin ska komma från förnyelsebara energikällor, varav minst 10 % av fordonsbränslen ska komma från förnyelsebara energikällor.

5 Nationella och regionala miljömål

Miljökvalitetsmålen är centrala för miljöarbetet i Sverige, men andra aktuella exempel på arbete på nationell nivå och som syftar till att förebygga avfall är projekt inom EU-kommissionen och branschorganisationen Avfall Sveriges arbete med förebyggande av avfall. Avfall Sverige har tidigare beslutat om en vision – *Det finns inget avfall*¹⁵, med långsiktiga mål till år 2020 om att bryta sambandet mellan avfallsmängder och tillväxt och att skapa en stark och tydlig trend uppåt i avfallshierarkin. Avfall Sveriges målbild är att kommunerna är motorn i omställningen och en garant för en långsiktigt hållbar avfallshantering. EU-kommissionens projekt ”Europa minskar avfallet”¹⁶ syftar till att minska avfallet i hela Europa. Naturvårdsverket samordnar den svenska delen av projektet tillsammans med Avfall Sverige.

5.1 Nationella miljökvalitetsmål och etappmål

Riksdagen har antagit 16 nationella miljökvalitetsmål¹⁷. Målen ska styra verksamhet i Sverige mot en hållbar utveckling för att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer en god och hälsosam livsmiljö.

Målen vilar på fem grundläggande värden som syftar till att:

1. Främja människors hälsa.
2. Värna om den biologiska mångfalden och naturmiljön.
3. Ta tillvara kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena.
4. Bevara ekosystemets långsiktiga produktionsförmåga.
5. Trygga en god hushållning med naturresurserna.

¹⁵ Det finns inget avfall. En vision för Avfall Sverige. Avfall Sverige Maj 2011.

¹⁶ Källa: <http://www.avfallsverige.se/avfallshantering/foerebyggande-av-avfall/europa-minskar-avfallet/> (2015-04-21)

¹⁷ Enligt riksdagsbeslut 28 april 1999 om 15 miljökvalitetsmål samt riksdagsbeslut november 2005 om ett 16:e miljökvalitetsmål.

Miljöpåverkan från avfallshanteringen berör främst miljökvalitetsmålen nedan, inklusive deras etappmål som anger steg på vägen.

- God bebyggd miljö
- Begränsad klimatpåverkan
- Giftfri miljö

Avfall är en del av miljökvalitetsmålet ”God bebyggd miljö”. Åtgärder inom avfallsområdet påverkar även möjligheterna att nå andra miljökvalitetsmål. Etappmålen som rör avfallsområdet är formulerade så här¹⁸:

- *Insatser ska vidtas senast 2018 så att resurshushållningen i livsmedelskedjan ökar genom att minst 50 procent av matavfallat från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas, så att även energi tas tillvara.*
- *Insatser ska vidtas senast 2020 så att förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annat materialutnyttjande av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall är minst 70 viktprocent.*

Ett av de tidigare delmålen till miljökvalitetsmålen berörde återföring av näringsämnen från avlopp och bedöms fortfarande vara aktuellt i avvaktan på att ett eventuellt nytt mål som berör denna fråga beslutas. Delmålet lyder:

- *År 2015 tas minst 60 procent av fosforföreningarna i avlopp tillvara och återförs till produktiv mark, varav minst hälften återförs till åkermark.*

På uppdrag av Regeringen har Naturvårdsverket även tagit fram förslag till ytterligare etappmål, av vilka följande avser avfall:

¹⁸ Källa: www.avfallsverige.se (2015-04-21)

1. Återvinning och återanvändning¹⁹

År 2020 tas materialet i avfallet från hushåll och verksamheter till vara så långt som möjligt samtidigt som påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras.

- Minst 60 procent av avfallet från hushåll och motsvarande avfall från verksamheter förbereds för återanvändning eller materialåtervinns.
- Det är enkelt för hushåll och verksamheter att lämna produkter till återanvändning och avfall till förberedelse för återanvändning.
- Landsting och branscher med en betydande potential att bättre ta vara på materialet i avfallet har tagit fram branschspecifika avfallsmål.

2. Minskad mängd matavfall²⁰

Matavfallet ska till år 2020 minska med minst 20 %, jämfört med år 2010, sammantaget för hela livsmedelskedjan utom primärproduktionen. Inom primärproduktionen, det vill säga jordbruket och fisket, ska det finnas en handlingsplan för minskat produktionssvinn senast 2016.

3. Textil och textilavfall²¹

År 2020 är kretsloppen för textilier så långt som möjligt resurseffektiva och fria från farliga ämnen.

- Senast år 2018 finns lättillgängliga insamlingssystem som säkrar att textilier i första hand återanvänds.

- År 2020 återanvänds 40 procent av de textilier som satts på marknaden.
- År 2020 materialåtervinns 25 procent av de textilier som satts på marknaden, i första hand till nya textilier.
- Senast 2020 underlättas kretsloppet för textilier av att särskilt farliga ämnen och andra ämnen med oönskade egenskaper inte förekommer i nyproducerade textilier.

Till miljö kvalitetsmålet "Begränsad klimatpåverkan" hör ett etappmål om 40 procent lägre utsläpp av växthusgaser år 2020 jämfört med 1990, för verksamheter som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter.

Inom området farliga ämnen har regeringen beslutat om flera etappmål, som i hög grad bidrar till möjligheterna att nå miljö kvalitetsmålet "Giftfri miljö" men även påverkar möjligheterna att nå andra miljö kvalitetsmål. Dessa etappmål återges dock inte här eftersom avfallshanteringen inte påverkar uppfyllelsen av dessa mål i någon större utsträckning. Däremot påverkas avfallshanteringen och möjligheterna till återvinning naturligtvis av mängden farliga ämnen som finns i kasserade produkter. Bland åtgärderna som föreslås i befintliga delmål nämns skärpta krav på rivningsanmälningar och rivningsplaner i plan- och bygglagen.

5.2 Regionala mål

Länsstyrelsen har en samordnande roll i det regionala arbetet med miljömålen och arbetar tillsammans med kommuner, näringsliv, frivilliga organisationer och andra aktörer för att miljömålen ska få genomslag i länet och miljön ska bli bättre. Länsstyrelsen följer också upp hur miljöarbetet går. I Stockholms län är miljömålsarbetet organiserat i en regional miljömålsdialog.

¹⁹ Bidrar till att uppnå miljö kvalitetsmålen "God bebyggd miljö", "Begränsad klimatpåverkan" och "Giftfri miljö".

²⁰ Bidrar till att uppnå miljö kvalitetsmålen "God bebyggd miljö", "Begränsad klimatpåverkan", "Giftfri miljö" och "Ingen övergödning".

²¹ Bidrar till att uppnå miljö kvalitetsmålen "God bebyggd miljö", "Begränsad klimatpåverkan", och "Giftfri miljö".

Inom ramen för den regionala miljömålsdialogen har sex av de 16 nationella miljömålen valts ut för prioriterade insatser i länet²². Arbetet med de prioriterade miljömålen ska samordnas med övriga insatser som görs. Som ett stöd för detta har regionala miljömålsrådet hittills enats om ett antal strategier, åtgärdsprogram och gemensamma insatser enligt följande:

- Begränsad klimatpåverkan, med tillhörande strategi ”Klimat- och energistrategi för Stockholms län”
- Frisk luft, med tillhörande åtgärdsprogram ”Åtgärdsprogram för kvävedioxid och partiklar”
- Giftfri miljö
- Ingen övergödning
- God bebyggd miljö. Målet ska vara en övergripande vision för allt arbete inom den regionala miljömålsdialogen.
- Ett rikt växt- och djurliv

6 Nationell avfallsplan

Naturvårdsverket beslutade 2012 om en nationell avfallsplan²³. Betydande etappmål från miljö kvalitetsmålen är till stor del integrerade i planen och i planen lyfts fem prioriterade områden med tillhörande mål.

1. Bygg- och rivningsavfall

- *Senast år 2020 ska förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annat materialutnyttjande av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall vara minst 70 viktprocent.*

²² Källa: <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/miljo-och-klimat/miljomal/Pages/default.aspx> (2015-04-21)

²³ Från avfallshantering till resurshushållning, Sveriges avfallsplan 2012-2017. Naturvårdsverket Rapport 6502

- *Den miljö- och hälsomässigt säkra användningen av avfall och material i anläggningsarbeten ska öka.*

2. Hushållsavfall

- *Återanvändningen av hushållens avfall ska öka, bland annat genom att det ska bli enklare för hushållen att lämna material och produkter till återanvändning eller till förberedelse för återanvändning.*
- *Återanvändning av textilier och materialåtervinning av textilaavfall ska öka.*
- *Materialåtervinning av hushållsavfall ska öka och minst 90 % av hushållen ska vara nöjda med insamlingen.*
- *Insamlingen av elavfall till materialåtervinning ska öka, speciellt för smått elavfall.*
- *Nedskräpningen ska minska i städer, i naturområden och längs kuster.*

3. Resurshushållning i livsmedelskedjan

- *Mataavfallet ska minska.*
- *Senast år 2018 ska minst 50 procent av matavfall från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas, så att även energi tas tillvara.*

4. Avfallsbehandling

- *Alla uttjänta fordon ska lämnas till auktoriserad bilskrotare och sanering och demontering av uttjänta fordon ska förbättras.*
- *Risken för negativ miljöpåverkan från nedlagda deponier ska minska. Alla kommuner och länsstyrelser ska ha identifierat, inventerat och riskklassat alla nedlagda deponier.*

- *Anläggningar som förbränner avfall ska ha kontinuerlig provtagning av utsläpp av dioxiner och furaner.*
- *Allt avfall ska lagras och kontrolleras på ett sådant sätt att bränder i avfallslager inte uppstår.*

5. Illegal export av avfall

- *Det ska inte förekomma några illegala transporter av avfall från Sverige.*

7 Naturvårdsverkets föreskrifter om innehåll i kommunal avfallsplan

Avfallsplaneringen styrs av Naturvårdsverkets föreskrifter om innehåll i kommunal avfallsplan²⁴. I dessa föreskrifter finns angivet vilka uppgifter en avfallsplan ska innehålla, se punktlista nedan. Föreskrifterna är under revidering (2015).

- En beskrivning av nuläget, inklusive förhållanden som kan påverka avfallets mängd och sammansättning samt uppgifter om avfallsmängder, -hantering och -anläggningar.
- För avfall som inte omfattas av kommunalt avfallsansvar ska översiktliga uppgifter redovisas.
- Uppgifter om nedlagda deponier.
- Mål och åtgärder för insamling och behandling samt för hur avfallets mängd och farlighet kan minskas.
- En beskrivning av hur uppställda mål kan bidra till att regionala mål nås.
- En beskrivning av hur mål och åtgärder har följts upp och kommer att följas upp.
- En beskrivning av hur samråd har genomförts.

²⁴ Naturvårdsverkets föreskrifter om innehåll i kommunal avfallsplan och länsstyrelsens sammanställning NFS 2006:6

- En beskrivning av hur miljöbedömning av planen har genomförts, om det efter behovsbedömning visar sig att planen ska miljöbedömas.
- Ett avsnitt om förpackningar och returpapper.

8 Program för förebyggande av avfall

Enligt EU:s avfallsdirektiv ska alla medlemsländer ha ett avfallsförebyggande program. Naturvårdsverket presenterade 2013 Sveriges första program för förebyggande av avfall²⁵. Programmet innehåller mål om att minska mängden avfall och innehållet av farliga ämnen i material och produkter med fokus på mat, textil, elektronik samt byggnader och rivning.

I programmet finns 8 inriktningsmål och 167 åtgärder. Naturvårdsverket följer upp programmet och kommer ta fram ett nytt senast år 2018. Inriktningsmålen i programmet ska bidra till att de svenska miljömålen uppfylls och kompletterar etappmålen. Programmets övergripande inriktningsmål är:

- *Mängden avfall ska minska kontinuerligt jämfört med år 2010.*
- *Innehållet av farliga ämnen i material och produkter ska minska.*

²⁵ Tillsammans vinner vi på ett giftfritt och resurseffektivt samhälle. Sveriges program för att förebygga avfall 2014-2017. Naturvårdsverket Rapport 0000.

BILAGA 5

LOKALA MÅL OCH STRATEGIER I EKERÖ KOMMUN

BILAGA 5

LOKALA MÅL OCH STRATEGIER I EKERÖ KOMMUN

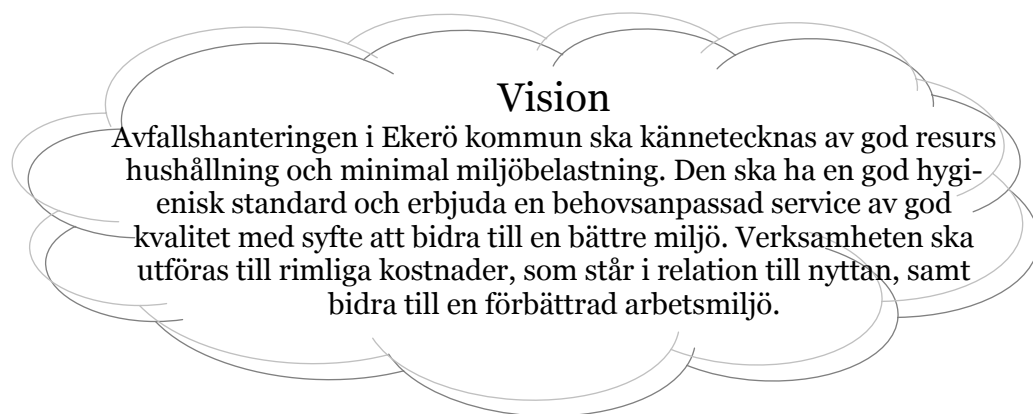

1 Inledning

Ekerö kommun har ett flertal lokala mål och strategier, varav några med tydlig koppling till avfallshantering. Dessa mål och strategier har i varierande omfattning beaktats vid framtagande av visionen samt mål och åtgärder i avfallsplanen 2016-2023.

2 Tidigare avfallsplan i Ekerö kommun

Den tidigare avfallsplanen 2011-2015¹ har en vision som utgick från en god resurshushållning och service, med syfte att bidra till en bättre miljö. Verksamheten skulle även utföras till rimliga kostnader, se Figur 1.

Figur 1 Vision Ekerö kommuns avfallsplan 2011-2015.

Visionen är ett tydligt exempel på att utgångspunkten för avfallshantering i tidigare avfallsplaner varit att verksamheten ska vara långsiktig med resurshushållning, miljö och god service i fokus. Detta har också resulterat i ökad kunskap om avfallshanteringen, ökad återanvändning samt förbättrad arbetsmiljö för personalen, se uppföljning av avfallsplan 2011-2015 i bilaga 6.

¹ Avfallsplan 2011-2015, KS 09/149

3 Politisk plattform 2015-2018

Kommunfullmäktige beslutade i december 2014 att notera Alliansens politiska plattform 2015-2018² som inriktning för de kommunala verksamheterna under mandatperioden. Den politiska plattformen omfattar följande vad gäller avfall:

Vi ska inom kommunens verksamheter sträva efter att uppnå ett lokalt kretslopp genom att återvinna och använda de avfallsprodukter vår kommun genererar.

Den kommunala servicen skall vara hög och hela tiden anpassas efter behov och möjligheter.

4 Verksamhetsmål

Kommunens verksamhetsmål³ är under revidering, men innefattar för närvarande tre mål med koppling till avfallshantering.

1. *Service och bemötande – Ekerö kommuns invånare, företagare och andra intressenter ska uppleva en hög servicegrad och ett gott bemötande i sina kontakter med kommunen.*
2. *Hållbar utveckling – Kommunen ska verka för minskad klimatpåverkan genom effektivare energianvändning och transporter samt för att säkerställa att naturresurser, mark, vatten, natur och kulturmiljövärden nyttjas på ett långsiktigt hållbart sätt.*
3. *Samhällsutveckling – Ekerö kommun ska utvecklas med försiktighet och omtanke och bevara sin nuvarande karaktär. Ekerös expansion ska ske på ett sådant sätt att varken miljövärden, kulturvärden eller framtida utveckling äventyras. Samhällsplaneringen ska gynna kollektivtrafiken och förbättra infrastrukturen.*

² Alliansen i Ekerös politiska plattform 2015-2018, KS 14/289

³ Ekerö kommuns verksamhetsmål, KS 11/116

5 Upphandlingspolicy

Den kommunala upphandlingspolicyn⁴ kan påverka avfallshanteringen och möjligheten att uppnå avfallsplanens mål. Framförallt eftersom att all drift inom avfallsområdet upphandlas i Ekerö kommun. Enligt upphandlingspolicyn skall hållbar utveckling beaktas i varje upphandling och ett projekt för att ta fram rutiner kring detta har genomförts under 2015.

Ekerö kommun ska i sin upphandlingsverksamhet verka för en hållbar utveckling ur ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt perspektiv. Det innebär att relevanta och kontrollerbara krav inom respektive område ska ställas i varje upphandling.

6 Översiktsplan Ekerö kommun till år 2015 - med sikte på 2030

Ekerö kommuns översiktsplan aktualitetsförklarades under 2014⁵ och arbetet med en ny översiktsplan har påbörjats. Ekerö kommuns översiktsplan innehåller strategier för avfallshanteringen i kommunen och anger att:

Mycket av vårt avfall är en resurs som kan användas igen. Därför arbetar vi för en ökad medvetenhet och kunskap om avfall. På så vis avser kommunen minska avfallets farlighet och minska mängden deponerat grovavfall.

Avfall ska hanteras så att det inte uppkommer olägenheter från hälso- och miljövårdssynpunkt. Återvinning och återanvändning skall främjas.

7 VA-plan

I Ekerö kommuns VA-plan⁶ finns tydliga kopplingar till den del av avfallsverksamheten som handlar om hantering av slam och det kommer att införlivas i nästa översiktsplan. Slam från små avlopp behandlas idag i Ekebyhovs avloppsreningsverk och kan påverka möjligheten att nå VA-planens målsättning. Vid ett flertal hamnar för fritidsbåtar finns sugmöjligheter för avlopp, vilket leds till slutentank eller den allmänna VA-anläggningen. I kommunens VA-plan står det:

Kommunen ska verka för en god resurshushållning och ökat kretslopp i VA-verksamheten. Mängden förbrukad energi ska minimeras, mängden utvunnen biogas ska optimeras och andelen näringsämnen som utnyttjas för biologisk produktion ska vara så hög som möjligt.

⁴ Upphandlingspolicy för Ekerö kommun, KS 10/197

⁵ Aktualitetsförklaring av översiktsplan för Ekerö kommun till år 2015 – med sikte på 2013, KS 13/181

⁶ VA-plan för Ekerö kommun, (VA = vatten och avlopp), KS 12/135

BILAGA 6

UPPFÖLJNING AV AVFALLSPLAN 2011-2015

BILAGA 6

UPPFÖLJNING AV AVFALLSPLAN 2011-2015

1 Inledning

Nedan följer en redovisning av mål och åtgärder enligt avfallsplan 2011-2015 och hur väl dessa har uppnåtts eller genomförts.

2 Uppföljning av inriktningsmål och delmål

Målstrukturen i avfallsplan 2011-2015 innefattar tre nivåer; övergripande inriktningsmål, delmål och en handlingsplan med åtgärder som är nödvändiga för att målen ska kunna nås. Till inriktningsmålen hör ett eller flera nyckeltal, som har använts vid uppföljningen.

I hur stor utsträckning en åtgärd kan sägas vara genomförd eller en målnivå uppnådd visualiseras och sammanfattas med hjälp av symboler för måluppfyllelse enligt Tabell 1.

Tabell 1 Ekerö kommuns symboler för måluppfyllelse.

Definition bedömning	Symbol
Uppnått/Genomfört	
Inte helt uppnått/genomfört, är på väg	
Ej uppnått/genomfört, men påbörjat	
Ej uppnått/genomfört, Ej startat	

Avfallsplanen 2011-2015 bedöms i stort vara **inte helt uppnådd, är på väg** baserat på uppföljning av inriktningsmål, delmål och handlingsplaner samt beräkning av nyckeltal. Inriktningsmålet om energiutvinning ur avfall uppnås i högst utsträckning. Inriktningsmålen om ökad återanvändning, rätt sorterat avfall, god service, god arbetsmiljö och ökad kunskap uppnås inte helt. Inriktningsmålet om att undvika deponering uppnås ej. De flesta av åtgärderna enligt handlingsplanerna till respektive inriktningsmål har helt eller delvis genomförts. Uppföljningen visar att åtgärder behöver vidtas för att förbättra sorteringen av framförallt förpackningar, returpapper och grovavfall; förbättra informationen; anpassa servicen och förbättra arbetsmiljön vid enskilda hämtställen. En viktig åtgärd blir att fullfölja införandet av matavfallsinsamling.

Måluppfyllelse och i vilken utsträckning handlingsplanerna inom avfallsplanens sju inriktningsmål har genomförts kan sammanfattas enligt nedan:

1: Ökad återanvändning	
2: Rätt sorterat	
3: Energin i avfallet ska utvinnas	
4: Deponering ska undvikas	
5: God service för avfallslämnare	
6: God arbetsmiljö för personal	
7: Kunskapen om avfallshantering ska öka	

2.1 Inriktningsmål 1: Ökad återanvändning

Återanvändning av varor och produkter ska stimuleras genom att erbjuda lättillgängliga hanteringssystem.

Inriktningsmålet bedöms vara **uppnått**.

Delmålet har uppnåtts, eftersom kommunen sedan 2011 tar emot produkter på återvinningscentralen för återanvändning i enlighet med handlingsplanen. På återvinningscentralen har också en fraktion för schaktmassor, med jord och sten, tagits fram och klädinsamling har etablerats vid återvinningscentral och några återvinningsstationer. Det hanteringssystem som erbjuds bedöms vara mer lättillgängligt än tidigare.

Delmål	Kommentar	Måluppfyllelse
Delmål 1: Kommunen upplåter plats på återvinningscentralen för återanvändning av möbler och andra föremål som besökare medvetet lämnar på plats för "återbruk".	Delmålet uppnått. Underlag för beräkning av nyckeltal saknas, eftersom ingen statistik förs.	

Åtgärd enligt handlingsplan	Genomförs senast	Status	Genomförande
a) Möjliggör hantering av varor och produkter för återanvändning genom att ställa upp särskild container på ÅVC.	I nästa upphandling	Genomfört. Återbruk på ÅVC sedan 2011.	

2.2 Inriktningsmål 2: Rätt sorterat

Allt avfall ska vara rätt sorterat och uppfylla de krav som respektive behandlingsanläggning ställer, så att det kan behandlas efter sina egenskaper och omhändertas på ett miljöriktigt sätt.

Inriktningsmålet bedöms vara **ej uppnått, men påbörjat**. Målet innebär en hög ambitionsnivå. Källsorteringsmöjligheter finns men felsortering förekommer i olika delar av hanteringen, exempelvis beträffande förpackningar och grovavfall.

Delmålet avseende minskning av farligt avfall, grovavfall och producentansvarsavfall i restavfallet bedöms inte ha uppnåtts. Delmålet om sortering och insamling av farligt avfall har inte uppnåtts. Delmålet om insamling av matavfall bedöms komma att uppnås i slutet av planperioden när insamlingssystemet till stor del införts. Handlingsplanen har till stor del genomförts men vissa åtgärder har senarelagts eller inte genomförts fullt ut. Grindhämtat grovavfall sorteras inte i brännbart och ej brännbart. Den höga andelen avfall till deponi från Skå återvinningscentral (se inriktningsmål 4) indikerar felsortering.

Delmål	Kommentar	Måluppfyllelse
Delmål 1: Andel farligt avfall, grovavfall och producentansvarsavfall (förpackningar, returpapper, el-avfall och batterier) i restavfallet (säck- och kärlavfall), ska minska med 50 procent för varje enskild fraktion jämfört med 2011 års nivå.	Måluppfyllelsen är väldigt ambitiös och kan ej beräknas eftersom statistik saknas. Nyckeltal från plockanalys 2012 visar på liknande nivåer som i andra motsvarande kommuner. Delmålet bedöms därför inte ha uppnåtts. Omklassning av avfall som levererats till olika anläggningar förekommer av främst wellpapp. Det rapporteras även felsorterat avfall i trädgårdsavfall.	
Delmål 2: Mängden utsorterat farligt avfall, el-avfall inkl. småbatterier per invånare ska öka med 50 procent jämfört med 2011 års nivå.	Delmålet innebär en hög ambitionsnivå. Mängden farligt avfall och elavfall som samlas in i miljöboxar ökar. De totala mängderna farligt avfall och elavfall har sjunkit något jämfört med 2011.	
Delmål 3: Minst 35 procent av matavfallet från hushåll och verksamheter (restauranger, storkök och butiker) ska återvinnas genom biologisk behandling. <i>Med biologisk behandling menas rötning med produktion av biogas som används som fordonsbränsle eller på annat sätt ersätter fossilt bränsle. Resterna vid behandling ska vara så rena att de går att återföra till åker- eller skogsmark.</i>	Matavfallsinsamling införs under slutet av planperioden. Kommer att delvis uppnås i slutet av perioden. Nyckeltalet andel matavfall som behandlas genom rötning kan ej beräknas.	
Delmål 4: För de avfallstyper som omfattas av producentansvar ska minst uppsatta nivåer för återvinning och materialutnyttjande uppnås enligt gällande nationell lagstiftning. Nedskräpningen vid förpackningsindustrins återvinningsstationer ska minska.	Lagstiftade målnivåer för materialutnyttjande nås förmodligen för returpapper men inte för övriga förpackningar där en stor del av avfallet inte sorteras ut. Målnivåerna avser år 2020 och materialåtervinning i landet. Beräknade insamlingsgrader (%), baserat på 2013 års statistik över insamlade mängder (materialåtervinningsmål 2020 inom parentes): Pappersförpackningar 49 (65) Glasförpackningar 60 (70) Metallförpackningar 17 (90) Plastförpackningar 22 (30) Returpapper 84 (65)	

Åtgärder enligt handlingsplan	Genomförs senast	Status	Genomförande
a) Anpassa sorteringen av avfall till de behandlingsanläggningar som tar emot respektive avfallskategori.	Kontinuerligt	Arbete pågår, inklusive information.	
b) Förbättra mottagningen av farligt avfall på ÅVC.	2010-2011	Genomfört. Miljöbod byggd på ÅVC 2011.	

c) Möjliggör hämtning av utsorterat matavfall från hushåll, restauranger, storkök och butiker. Matavfallet ska behandlas biologiskt genom rötning och biogas och biogödsel ska utvinnas.	Samverkan i länet för utökning av behandlingskapacitet. Lämpligt insamlingssystem och omhändertagande utreds. Utrymme skapas i nästa upphandling.	Införande av mat-avfallsinsamling från kommunala verksamheter påbörjades vintern 2013. Matavfallsinsamling i hela Ekerö kommun kommer att införas under 2015-2016.	
d) Sortera grindhämtat grovavfall i brännbart och ej brännbart. Hämtning av grovavfall sker en gång per år, som schemalagd kampanjhämtning, vid fastighetsgräns eller annan lämplig plats där körbar väg finns. En hämtning per abonnemang och kalenderår ingår i basservicen.	I nästa upphandling	Ej genomfört, pga. att uppdelningen av avfall ej var genomförbart hos abonnenterna. Kunskapen måste öka.	
e) Verka inom Stockholmsregionens Avfallsråd (STAR) för att få till ett kommunövergripande avtal angående insamling av producentansvarsmaterial.	Kontinuerligt	Genomfört.	
f) Genomföra plockanalyser med syfte att kontrollera kvalitén på det insamlade avfallet.	Genomförs vartannat år Första plockanalys genomförs under 2011.	Plockanalys genomförd 2012. Nästa plockanalys planeras till 2016.	
g) Fortsatt information till enbostadshus om användande av miljöboxar och fortsatt arbete med införande av fastighetsnära hämtning av farligt avfall och småbatterier från flerfamiljshus. <i>Flerfamiljshus erbjuder fastighetsnära insamling från gemensamma insamlingsutrymmen. Fastighetsägaren ansvarar för insamlingsutrymmen.</i>	Kontinuerligt arbete	Information om miljöbox har skickats ut. Trots detta gör <1% av enbostadshusen beställning för tömning av miljöbox. Införande av miljöbox-systemet skedde främst kring 2010, då arbetet påbörjades och fler samfällighets-/bostads-rättsföreningar införde s.k. miljörum. Många är dock fortfarande inte anslutna.	

2.3 Inriktningsmål 3: Energin i avfallet ska utvinnas

Brännbart avfall som inte kan återanvändas eller återvinnas ska användas som bränsle. Vid förbränning ska el och värme produceras.

Inriktningsmålet bedöms vara **uppnått**. Energi utvinns ur det brännbara avfall som inte kan återanvändas eller återvinnas. Energiutvinningen sker i anläggningar som producerar el och värme.

Delmålen är inte helt uppnådda. Handlingsplanen har genomförts.

Delmål	Kommentar	Måloppfyllelse
Delmål 1: Icke brännbart avfall ska sorteras bort från grovavfallet. Den brännbara delen av grovavfallet ska energiutvinnas.	Vid ÄVC sorteras icke brännbara och brännbara fraktioner i separata containrar. Plockanalys av avfallet i containrar för brännbart avfall på ÄVC har dock inte gjorts. Indikationer finns på att en del brännbart avfall hamnar i containern för avfall till deponi. Vid insamling av grovavfall vid fastighet genom grovavfallskampanjer försvåras utsortering av icke brännbart avfall i efterhand. Statistik avseende den efterföljande sorteringen saknas. Brännbart grovavfall energiutvinns.	
Delmål 2: Hushållsavfall ska behandlas så att energin tas tillvara på bästa möjliga sätt med hänsyn till ekonomi, miljö och teknik.	Upphandlad förbränningsanläggning uppfyller ställda krav beträffande energiutvinning.	
Delmål 3: Vid upphandling av avfallstransporter ska miljökrav ställas så att miljöbelastningen från transporterna minimeras.	Vid upphandling av optisk sortering och behandling av hushållsavfall har miljökrav ställts genom att utvärderingspriset justerades med hänsyn till transportavståndet. I övrigt har det inte genomförts någon upphandling av avfallstransporter under perioden.	

Åtgärd enligt handlingsplan	Genomförs senast	Status	Genomförande
a) Den del av avfallet som återstår efter utsortering ska energiutvinnas så att el och värme produceras.	Målet uppfylls idag men ska fortsätta att gälla framöver. <i>Målet är kopplat till mål om kunskap och rätt sortering.</i>	Genomförs.	

2.4 Inriktningsmål 4: Deponering ska undvikas

Deponering får endast ske om det inte finns andra behandlingsmöjligheter. Nedlagda deponier ska vara inventerade och undersökta och de deponier som utgör en risk för människors hälsa eller miljö ska åtgärdas.

Inriktningsmålet har **ej uppnåtts**.

Delmålet om minskad deponering av grovavfall har inte uppnåtts. Målet innebär en hög, men rimlig, ambitionsnivå. Mängdstatistiken från Skå återvinningscentral indikerar att en del avfall som skulle ha kunnat återvinnas sorteras som deponirest. Handlingsplanen har inte genomförts. Delmål och handlingsplan berör inte nedlagda deponier.

Delmål	Kommentar	Måluppfyllelse
Delmål 1: Mängden deponerat grovavfall ska minska med 50 procent jämfört med 2011 års nivå.	Mängden deponerat grovavfall ligger på ca 1 200 ton/år och har inte minskat under perioden. Nyckeltalet andel deponerat grovavfall från ÅVC är ca 20%, vilket är högt jämfört med ÅVC:er i kommuner med väl fungerande sortering vid ÅVC. Kan delvis bero på skyltning och vilken information som i övrigt ges till avfallslämnarna. Nyckeltal för fastighetsnära insamling av grovavfall genom grovavfallskampanjer saknas.	

Åtgärd enligt handlingsplan	Genomförs senast	Status	Genomförande
a) Endast separat sorterad deponifraktion ska deponeras. Förbättra sorteringen av insamlat grovavfall, inför sortering i brännbart/icke brännbart.	Genomförs under nästa avtalsperiod. Abonnenter informeras.	Grovavfall som samlas in fastighetsnära genom grovavfallskampanjer hämtas fortfarande som en fraktion. Av mottaget avfall på Skå ÅVC deponeras endast en fraktion, men mängden är stor.	

2.5 Inriktningsmål 5: God service för avfallslämnare

Avfallshanteringen ska vara anpassad till den som lämnar avfall med god fysisk tillgänglighet och god tillgänglighet i form av kunskap. Insamlingssystemet ska vara enkelt och lätt att förstå samt erbjuda en god service i syfte att uppfylla avfallsplanens mål.

Inriktningsmålet bedöms vara **inte helt uppnått, är på väg**.

Delmålen har delvis uppnåtts. Kundnöjdheten har ökat något sedan 2011. Kundnöjdheten är högst för Skå återvinningscentral samt bemötande från personal vid kundtjänst och återvinningscentralen. Kundnöjdheten är lägre för informationen och hur lätt det är att komma i kontakt med rätt person för att diskutera avfallsfrågor. Förtroendet för avfallshanteringen har ökat betydligt under

planperioden. Handlingsplanen har genomförts i alla delar med undantag för att det inte har genomförts någon utredning om tömningsregistrering. I övrigt kan konstateras att antal återvinningsstationer per 1000 invånare i Ekerö kommun är något högre än genomsnittet för kommunerna i Stockholms län och uppskattningsvis 1 av 5 boende i lägenhet har även tillgång till fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar.

Delmål	Kommentar	Måloppfyllelse
Delmål 1: Kommuninvånarna ska uppleva avfallshanteringen som en god service – användarvänlig och enkel att förstå	Andelen invånare som tycker att avfallshanteringen är en mycket god eller god service har ökat från 74 till 80 % mellan 2011 och 2013. Andelen invånare som är mycket eller ganska nöjda efter ett besök vid en återvinningsstation är 75 % 2013. Uppgift för 2011 saknas. Andelen invånare som är mycket eller ganska nöjda efter ett besök vid ÅVC har minskat från 88 till 83 % mellan 2011 och 2013. Andelen invånare som har stort eller mycket stort förtroende för avfallshanteringen har ökat från 54 till 71 % mellan 2011 och 2013. Uppgifter om upplevd nytta med eller uppfattning om avfallshanteringen saknas. Andelen invånare som är mycket eller ganska nöjda med kommunens information om sortering är 50 % 2013, jämfört med 49 % 2011. Andelen invånare som är mycket eller ganska nöjda med bemötandet de har fått från kundtjänst är 67 % 2013, jämfört med 69 % 2011. Andelen invånare som tycker att personalen vid ÅVC ger ett professionellt och vänligt bemötande är 78 % 2013. Uppgift för 2011 saknas. Andelen invånare som är mycket eller ganska nöjda med hur lätt det är att komma i kontakt med rätt person hos kommunen för att diskutera avfallsfrågor är 60 % både 2013 och 2011.	
Delmål 2: Samtliga bebyggda fastigheter ska ha tillgång till organiserad avfallsinsamling eller som minst tillgång till Skå ÅVC.	Alla utom vissa öar utan fast färje- eller broförbindelse har organiserad avfallsinsamling. För grovavfall och farligt avfall har hushållen tillgång till Skå ÅVC. Antal besök på Skå ÅVC per år uppgick 2014 till 60 000 och trenden är ökande. Antal återvinningsstationer per 1 000 invånare är 0,56, vilket kan jämföras med genomsnittet för kommunerna i Stockholms län på 0,42, enl Avfall Web.	
Delmål 3: Kommunen ska reservera mark och tillräckliga skyddszoner för att säkerställa framtida avfallshanteringsverksamhet, särskilt kring Skå ÅVC och omlastningsstation (skyddsavstånd på minst 100 meter bör tillämpas) men även i samband med förtätning av bostadsområden, exploatering och utveckling av markområden.	Avfallsenhetens medverkan i detaljplanering har intensifierats genom exempelvis avstämningmöten med stadsarkitektkontoret och plangruppen. Har bidragit till bättre förutsättningar för avfallshanteringen i kommunen. Detaljplan för Skå återvinningscentral inväntas.	

Åtgärder enligt handlingsplan	Genomförs senast	Status	Genomförande
a) Möjliggör hämtning av avfall i underjords-behållare. Dessa är mer hygieniska och estetiskt tilltalande än containrar vid gemensam sophämtning.	I nästa upphandling	Genomfört. Fler underjordsbehållare planeras.	
b) Utred möjligheten att införa tömningsregistrering med ID-märkning av sopkärl. Detta ökar säkerheten och noggrannheten i debiteringen.	Utreds under planperioden	Utredning ej genomförd.	
c) Genomföra årliga samrådsmöten med förpackningsindustrin och samverka med Stockholmsregionens Avfallsråd med syfte att förbättra insamlingssystemet för producentansvarsavfall	Kontinuerligt	Genomförs. Ca 1 av 5 hushåll i lägenheter i Ekerö kommun har idag tillgång till fastighets-nära insamling.	
d) Genomföra återkommande kundundersökningar med syfte att säkerställa kundnöjdhet	Kontinuerligt	Genomförs.	
e) Förbättra öppettider på återvinningscentralen. Anpassa öppettider till kundernas möjligheter att lämna avfallet.	Genomförs vid nästa upphandling (2010/2011)	Genomfört. Öppettiderna utökade med mer kvälls- och helgöppet.	

2.6 Inriktningsmål 6: God arbetsmiljö för personal

Avfallshanteringen, insamling och behandling, ska vara anpassad till den som hämtar avfall med god fysisk tillgänglighet.

Inriktningsmålet bedöms vara **uppnått**.

Kommunen för dialog med de privata utförarna om hämtningsförhållanden men fortfarande återstår hämtställen som behöver åtgärdas. De privata utförarna som samlar in avfall säkerställer att personalen genomgår regelbunden utbildning om arbetsmiljö. Avfallsenheten medverkar i högre grad än tidigare i detaljplaneprocessen. Handlingsplanen har inte helt genomförts, men är på väg.

Delmål	Kommentar	Måluppfyllelse
Delmål 1: Kommunen, entreprenörerna och fastighetsägarna ska i samverkan arbeta för att åtgärda prioriterade arbetsmiljöproblem.	Kommunen för dialog med de privata utförarna. Den privata utföraren ska vara drivande. Har lett till att hämtställen har åtgärdats.	
Delmål 2: Avfallshanteringen ska vara en del i kommunens planarbete och utgå från framtagna "Råd och Anvisningar för Avfallsutrymmen och Transportvägar".	Avfallsenhetens medverkan i detaljplanering har intensifierats genom exempelvis avstämningsmöten med stadsarkitektkontoret och plangruppen. Har bidragit till bättre förutsättningar för avfallshanteringen i kommunen.	

Delmål 3: Insamlingspersonal ska genomgå regelbunden utbildning i fråga om arbetsmiljön vid hantering av avfall.	De privata utförarna genomför utbildning av all personal kontinuerligt.	
---	---	---

Åtgärder enligt handlingsplan	Genomförs senast	Status	Genomförande
a) Arbeta för att de "Råd och Anvisningar för Avfallsutrymmen och Transportvägar" som tagits fram tillämpas vid all planering.	Kontinuerligt	Genomförs kontinuerligt.	
b) Inventering av prioriterade arbetsmiljöproblem: i samarbete med entreprenören ta fram förslag och genomföra åtgärder.	Kontinuerligt	Genomförs kontinuerligt i dialog med de privata utförarna, som ska vara drivande.	
c) I samråd med entreprenör se över utbildningsbehov bland insamlingspersonal och ta fram förslag till åtgärd.	Kontinuerligt	Utbildning genomförs kontinuerligt.	

2.7 Inriktningsmål 7: Kunskapen om avfallshantering ska öka

Alla invånare och företag i kommunen ska ha den kunskap om avfallshanteringen som krävs för att förstå sin egen roll i systemet, vikten av sina egna handlingar och vara motiverade att delta i källsortering och återvinning.

Inriktningsmålet bedöms vara **uppnått**.

Förtroendet för avfallshanteringen har ökat betydligt under planperioden, samtliga avfallslämnare har tillgång till kommunens information om avfallshantering och de privata utförarnas personal genomgår regelbunden utbildning om avfallshantering. Underlag saknas för uppföljning av delmålen om kunskapsnivå hos hushållen. Handlingsplanen har mestadels genomförts.

Delmål	Kommentar	Måluppfyllelse
Delmål 1: Förtroendet för avfallssystemet, att det avfall som sorteras ut tas om hand om och återvinns på ett bra sätt, ska öka.	Andelen invånare som har stort eller mycket stort förtroende för avfallshanteringen har ökat från 54 till 71 % mellan 2011 och 2013.	
Delmål 2: År 2015 ska minst 90 procent av hushållen ha kunskap om vad som är farligt avfall och var det ska lämnas.	Underlag för beräkning av nyckeltal utifrån genomförda kundenkäter 2011 och 2103 saknas. Kundenkät 2015 har ännu inte genomförts. Andelen hushåll som uppger att de lämnar väldigt/ganska mycket av sitt farliga avfall till kommunens insamlingssystem har sjunkit från 84 till 67 % mellan 2011 och 2013.	?

Delmål 3: År 2015 ska minst 80 procent av hushållen ha kunskap om varför avfall sorteras och vilken nytta det gör.	Underlag för beräkning av nyckeltal utifrån genomförda kundenkäter 2011 och 2013 saknas. Kundenkät 2015 har ännu inte genomförts.	?
Delmål 4: Samtliga avfallslämnare ska ha tillgång till och nås av kommunens information om avfallshantering.	Tillgång finns, men tillgängligheten på informationen bör utvecklas. Mer fokus på kvalitet och uppdaterad hemsida.	●
Delmål 5: Insamlings- och hanteringspersonal ska genomgå regelbunden utbildning ifråga om avfallshantering, exempelvis behandlingsprinciper, miljöeffekter m.m.	De privata utförarna genomför regelbunden utbildning av all personal.	●

Åtgärder enligt handlingsplan	Genomförs senast	Status	Genomförande
a) Årlig information om Ekerös avfallshantering skickas till samtliga avfallsabonnenter och övriga invånare.	Årligen	Ingen årlig specifik avfallsinformation genomförs. Fokus på hemsida och Ekerö Tidning.	●
b) Arbeta långsiktigt på att abonnenternas förtroende för kommunens avfallshantering ökar.	Enkätundersökning görs med ca 3 års intervall.	Kontinuerligt arbete.	●
c) I samråd med entreprenör se över utbildningsbehov bland insamlingspersonal och ta fram förslag till åtgärd.	Kontinuerligt	Utbildning genomförs kontinuerligt.	●